

LIETUVOS RESPUBLIKOS ŽEMĖS ŪKIO MINISTERIJA

IŠVADA DĖL VEIKLOS SRIČIŲ, KURIOSE EGZISTUOJA DIDELĖ KORUPCIJOS PASIREIŠKIMO TIKIMYBĖ, NUSTATYMO

2014-11-04

Vilnius

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. spalio 8 d. nutarimu Nr. 1601 „Dėl Korupcijos rizikos analizės atlikimo tvarkos patvirtinimo“, atsižvelgdama į Žemės ūkio sektoriaus antikorupcijos programos įgyvendinimo priemonių planą (2012–2014 m.), patvirtintą Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2002 m. rugsėjo 23 d. įsakymu Nr. 373 „Dėl Žemės ūkio sektoriaus antikorupcinės programos tvirtinimo“, Žemės ūkio ministerija ir jos valdymo sričiai priskirtos įstaigos atliko korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymus. Apibendriname Žemės ūkio ministerijos 2014 m. rugsėjo 26 d. Išvadą dėl veiklos sričių, kuriose egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė, nustatymo ir informaciją, kurią pateikė Nacionalinė mokėjimo agentūra prie Žemės ūkio ministerijos, Žuvininkystės tarnyba prie Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijos, Nacionalinė žemės tarnyba prie Žemės ūkio ministerijos, Valstybinė gyvulių veislininkystės priežiūros tarnyba prie Žemės ūkio ministerijos, Valstybinė augalininkystės tarnyba prie Žemės ūkio ministerijos, Valstybinė mašinų bandymo stotis prie Žemės ūkio ministerijos ir Programos „Leader“ ir žemdirbių mokymo metodikos centras. Atitinkamos informacijos negauta iš Lietuvos žemės ūkio bibliotekos. Pažymėtina, kad Lietuvos žemės ūkio biblioteka šiuo metu yra likviduojama. Likvidavimo teisinis pagrindas – Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2014 m. rugpjūčio 21 d. įsakymas Nr. 3D-499 „Dėl Lietuvos žemės ūkio bibliotekos likvidavimo“.

Žemės ūkio ministerijos veiklos sričių, kuriose egzistuoja didelė korupcijos apraiškų tikimybė, nustatymą ir korupcijos pasireiškimo tikimybės įvertinimą atliko Žemės ūkio sektoriaus antikorupcinės programos įgyvendinimo koordinavimo komisija, patvirtinta Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2005 m. vasario 8 d. įsakymu Nr. 3D-62 „Dėl žemės ūkio sektoriaus antikorupcinės programos ir šios programos įgyvendinimo koordinavimo komisijos sudarymo“ (toliau – Komisija). Komisija analizavo 2012–2014 m. laikotarpį. Nagrinėta ministerijos veiklos sritis – kooperatinių bendrovių (kooperatyvų) pripažinimo žemės ūkio kooperatinėmis bendrovėmis (kooperatyvais) procedūra. Pasirinktos veiklos srities analizė atlikta dokumentiniu būdu, interviu metodu, analizuojant Lietuvos Respublikos įstatymus, Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimus, žemės ūkio ministro įsakymus ir kitus teisės aktus, susijusius su nagrinėjama veiklos sritimi, su šia sritimi dirbančių darbuotojų pareigybių aprašymus, priimtus sprendimus ir atliktus veiksmus.

Nustatant įstaigas visų veiklos sričių atitiktį Lietuvos Respublikos korupcijos prevencijos įstatymo 6 straipsnio 3 dalyje nustatytiems kriterijams, o šiuo atveju išskiriant Žemės ūkio ministerijos veiklos sritis, įvertintas Lietuvos Respublikos korupcijos prevencijos įstatymo 6 straipsnio 3 dalies 4 punkte numatytus kriterijus – „veikla yra susijusi su leidimų, nuolaidų, lengvatų ir kitokių papildomų teisių suteikimu ar apribojimu“.

Kokie teisės aktai buvo nagrinėti atliekant vertinimą, ir pačios veiklos srities proceso analizė ir kiti svarbūs aspektai yra išsamiai išdėstyti jau minėtoje Žemės ūkio ministerijos 2014 m. rugsėjo 26 d. Išvadoje dėl veiklos sričių, kuriose egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė, todėl atitinkamos informacijos nebekartosime.

Žemės ūkio ministerija, atlikusi vertinimą konstatavo, kad atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta išvadoje, ir apibendrinant kooperatinių bendrovių (kooperatyvų) pripažinimo žemės ūkio kooperatinėmis bendrovėmis (kooperatyvais) bei šio fakto patvirtinimo pažymėjimo išdavimo procesą, galima konstatuoti, kad atitinkamoje veiklos srityje korupcijos tikimybė, t. y. prielaida, kad tam tikri Žemės ūkio ministerijos ar valstybės įmonės Žemės ūkio informacijos ir kaimo verslo centro veiklą veikiantys išoriniai ir (ar) vidiniai bei (ar) individualūs rizikos veiksniai sudarytų galimybes atsirasti korupcijai, gali egzistuoti, tačiau remiantis esančiais teisės aktais, ši sritis yra valdoma ir išsamiai reglamentuota. Rekomenduotina, kad už šią veiklos sritį atsakingi asmenys ir toliau periodiškai peržiūrėtų sritį reglamentuojančius teisės aktus ir esant poreikiui atliktų atsirandančių teisinio reglamentavimo spragų taisymą, kaip tai buvo padaryta greitai reaguojant į socialinių partnerių išreikštus pastebėjimus 2014 m. birželio 11 d. Darbo grupės dėl vykdomosios valdžios funkcijų perdavimo Lietuvos Respublikos žemės ūkio rūmams galimybės ir kitiems probleminiams klausimams spręsti, sudarytos žemės ūkio ministro 2014 m. gegužės 8 d. įsakymu Nr. 3D-265, posėdžio metu.

Nacionalinė mokėjimo agentūra prie Žemės ūkio ministerijos (toliau – Agentūra) informavo Žemės ūkio ministeriją, kad vadovaujantis Korupcijos rizikos analizės atlikimo tvarka, patvirtinta Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. spalio 8 d. nutarimu Nr. 1601 „Dėl Korupcijos rizikos analizės atlikimo tvarkos patvirtinimo“, Agentūroje 2014 m. buvo atliktas korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymas.

Agentūros išvadoje nurodyta, kad Korupcijos pasireiškimo tikimybės vertinimą, vadovaujantis Skaidrumo forumo 2014 m. gegužės 8 d. protokolo Nr. RV11-1 pavedimu, atliko Rizikų vertinimo ir valdymo departamento Informacijos saugumo valdymo ir korupcijos prevencijos skyriaus darbuotojai. Korupcijos pasireiškimo tikimybė buvo tiriama atsižvelgiant į Valstybės ar savivaldybės įstaigų veiklos sričių, kuriose egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė, nustatymo rekomendacijas, patvirtintas Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnybos direktoriaus 2011 m. gegužės 13 d. įsakymu Nr. 2-170 „Dėl Valstybės ar savivaldybės įstaigų veiklos sričių, kuriose egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė, nustatymo rekomendacijų patvirtinimo“.

Agentūros Skaidrumo forumas, atsižvelgdamas į korupcijos pasireiškimo tikimybę, 2014 m. Agentūros veiklą suskirstė į 3 (tris) Agentūros veiklos sritis (1. Paramos teikimo sritis; 2. Viešieji pirkimai; 3. Agentūros vidaus veikla (personalo valdymas, dokumentų tvarkymas, finansai ir kt.). 2014 m. korupcijos pasireiškimo tikimybę nutarta vertinti pagal Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 m. programos 2 krypties „Aplinkos ir kraštovaizdžio gerinimas“ priemonės „Pirmas žemės ūkio paskirties žemės apželdinimas mišku“ ir „Pirmas ne žemės ūkio paskirties ir apleistos žemės ūkio paskirties žemės apželdinimas mišku“ bei 3 krypties „Gyvenimo kokybė kaimo vietovėse ir kaimo ekonomikos įvairinimas“ priemonę „Kaimo turizmo veiklos skatinimas“. Ši veikla atitinka Lietuvos Respublikos korupcijos prevencijos įstatymo 6 straipsnio 3 dalyje numatytus kriterijus: antrąjį („pagrindinės funkcijos yra kontrolės ar priežiūros vykdymas“) ir penktąjį („daugiausia priima sprendimus, kuriems nereikia kitos valstybės ar savivaldybės įstaigos patvirtinimo“).

Vertinant korupcijos pasireiškimo tikimybę, siekiant išsiaiškinti galimus korupcijos pasireiškimo rizikos veiksnius, buvo analizuojami minėta sritį reglamentuojantys Agentūros vidaus teisės aktai.

Vadovaujantis Nacionalinės mokėjimo agentūros prie Žemės ūkio ministerijos darbo procedūrų aprašų ar jų projektų antikorpucinio vertinimo metodika, patvirtinta Agentūros direktoriaus 2008 m. balandžio 10 d. įsakymu Nr. BR1-269 „Dėl Nacionalinės mokėjimo agentūros

prie Žemės ūkio ministerijos darbo procedūrų aprašų ar jų projektų antikorupcinio vertinimo metodikos patvirtinimo“, Agentūroje nuolat atliekamas teisės aktų ir jų projektų antikorupcinis vertinimas, bandant sumažinti ir eliminuoti korupcijos pasireiškimo atsiradimo tikimybes.

Remiantis išanalizuotais dokumentais Agentūra teigia, kad šios sritys yra išsamiai reglamentuojamos Europos Sąjungos, Žemės ūkio ministerijos bei Agentūros vidiniais teisės aktais, kuriuose numatyti konkretūs struktūriniai padaliniai / darbuotojai, priimančys sprendimus ar vykdančys kontrolės funkcijas, pvz., procedūrų aprašų skyriuje „Vaidmenys ir atsakomybė“ pateiktas vertintojo pareigų aprašymas. Taip pat paminėtuose Agentūros vidiniuose teisės aktuose numatyta darbuotojų rotacija, kuri apibrėžiama kaip „aiškiai reglamentuotas, periodinis darbuotojų pasikeitimas funkcijomis, veiklos teritorijomis, ar kitais elementais, siekiant išvengti, kad tas pats darbuotojas, vykdamas tą pačią funkciją, priimdamas sprendimus tų pačių subjektų atžvilgiu, nedarytų pasikartojančių klaidų, nepriimtų savavališkų sprendimų, būtų apribotos piktnaudžiavimo galimybės“. Procedūrų aprašuose taip pat išsamiai aprašyti Agentūros darbuotojų veiksmai, kurie detalizuojami „žingsniais“, yra nuorodų į susijusius Procedūros aprašo punktus ar priedus (naudojant *Microsoft Word* hipersaito funkciją). Reglamentuoti sprendimų priėmimo kriterijai – procedūros aprašo prieduose pateikiami administravimo procese naudojami dokumentai ir registrai, taip pat procedūros apraše pateiktos šių bei kitų dokumentų pildymo instrukcijos, pvz., administruojant Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 m. programos priemonę „Pirmas žemės ūkio paskirties žemės apželdinimas mišku“ vertintojas, vadovaudamasis minėtos priemonės paraiškos vertinimo ataskaitos pildymo instrukcija, pildo paraiškos vertinimo ataskaitą, kurioje pateikiami konkretūs klausimai; ją peržiūri vyr. vertintojas, užfiksuoja tikrinimo rezultatus įvertintos paraiškos ataskaitoje, kuri pildoma pagal paraiškos įvertinimo ataskaitos pildymo instrukciją (taip užtikrinamas „keturių akių principas“). Visuose procedūrų aprašuose veiksmų atlikimo terminai aprašomi atskiruose prieduose pateikiamose lentelėse. Paminėtina, kad 2013 m. spalio mėn. Agentūros Vidaus audito departamento Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 metų programos II krypties paramos priemonių administravimo audito ataskaitos išvadose teigiama, kad vidaus kontrolės sistema vertinama gerai.

Agentūros vidaus teisės aktuose taip pat yra reglamentuota Agentūros priimamų sprendimų apskundimo tvarka, kuri numatyta Nacionalinės mokėjimo agentūros prie Žemės ūkio ministerijos administruojamų priemonių informacinių pranešimų bei paklausimų formavimo ir siuntimo procedūros apraše, patvirtintame Agentūros direktoriaus 2012 m. birželio 29 d. įsakymu Nr. BR1-684 „Dėl Nacionalinės mokėjimo agentūros prie Žemės ūkio ministerijos administruojamų priemonių informacinių pranešimų bei paklausimų formavimo ir siuntimo procedūros aprašo patvirtinimo“. Tuo atveju, kai subjektui siunčiamas sprendimas, pavyzdžiui, dėl tolesnio bylos administravimo, asmeniui pranešime konkrečiai paaiškinama sprendimų apskundimo tvarka.

Minėti procedūrų aprašai yra periodiškai peržiūrimi ir keičiami tais atvejais, kai yra keičiami ar išleidžiami nauji Lietuvos Respublikos ar Europos Sąjungos teisės aktai, reglamentuojantys bylą administravimo sritį; išaiškėjus sisteminių procedūrų aprašų trūkumų, jie nedelsiant papildomi ar keičiami. Ši nuostata taip pat įtvirtinta Nacionalinės mokėjimo agentūros prie Žemės ūkio ministerijos darbo procedūrų aprašų valdymo tvarkos aprašo, patvirtinto Agentūros direktoriaus 2009 m. gruodžio 7 d. įsakymu Nr. BR1-985 „Dėl Nacionalinės mokėjimo agentūros prie Žemės ūkio ministerijos darbo procedūrų aprašų valdymo tvarkos aprašo patvirtinimo“, 30 punkte.

Nacionalinės mokėjimo agentūros prie Žemės ūkio ministerijos projektų, pateiktų paramai gauti pagal Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 metų programos priemonės „Kaimo turizmo veiklos skatinimas“ supaprastintąsias įgyvendinimo taisykles, atrankos komiteto darbo reglamente, patvirtintame Agentūros direktoriaus 2013 m. lapkričio 15 d. įsakymu Nr. BR1-1256 „Dėl Nacionalinės mokėjimo agentūros prie Žemės ūkio ministerijos projektų, pateiktų paramai gauti pagal Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 metų programos priemonės „Kaimo turizmo veiklos skatinimas“ supaprastintąsias įgyvendinimo taisykles, atrankos komiteto sudarymo ir darbo

reglamento patvirtinimo“, nurodoma, kad komitetas yra direktoriaus arba jo įgalioto asmens patariamasis organas, kurio rekomendacija yra būtina Agentūros direktoriui arba jo įgaliotam asmeniui priimant sprendimą dėl paramos suteikimo pagal priemonės įgyvendinimo taisykles. Komitetas sprendimą dėl finansuotųjų ir nefinansuotųjų projektų priima įvertinęs Projektų vertinimo skyriaus pateiktą projekto pristatymą ir parengtas projektų vertinimo ataskaitas. Komiteto sprendimas laikomas priimtu, jei už jį balsuoja ne mažiau kaip pusė visų Komiteto narių. Siekiant objektyvių ir skaidrių sprendimų į Komiteto sudėtį privalomai įtraukiami Žemės ūkio ministerijos atstovai bei Valstybinio turizmo departamento Teisinio reguliavimo skyriaus ir Lietuvos kaimo turizmo asociacijos atstovai.

Procedūrų aprašuose numatyta galimybė sprendimus priimti Nacionalinės mokėjimo agentūros prie Žemės ūkio ministerijos paramos administravimo probleminių klausimų sprendimo komisijai. Minėtos komisijos funkcijos – nagrinėti ir teikti išvadas bei priimti rekomendacinius sprendimus dėl priemonių administravimo procese kilusių prieštaravimų priemonių įgyvendinimo taisyklėms, taip pat dėl kilusių paramos suteikimo, vertinimo, paramos dydžio apskaičiavimo ir kitų priemonių administravimo procese iškilusių problemų, kt., ir jų įgyvendinimas išsamiai reglamentuotas Nacionalinės mokėjimo agentūros prie Žemės ūkio ministerijos paramos administravimo probleminių klausimų sprendimo komisijos darbo reglamente, patvirtintame Agentūros direktoriaus 2013 m. spalio 17 d. 22 d. įsakymu Nr. BR1-1088 „Dėl Nacionalinės mokėjimo agentūros prie Žemės ūkio ministerijos paramos administravimo probleminių klausimų sprendimo komisijos sudarymo ir jos darbo reglamento patvirtinimo“. Minėtu įsakymu patvirtinto komisijos darbo reglamento skyriuje „Atsakomybė“ numatyta komisijos narių atsakomybė.

Agentūros išvadoje pateikiamas atlikto vertinimo apibendrinimas, kad nenustatyta konkrečių korupcijos pasireiškimo rizikos veiksnių, sudarančių galimybę pasireikšti korupcijai, Agentūrai administruojant Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 metų programos II krypties „Aplinkos ir kraštovaizdžio gerinimas“ priemones „Pirmas žemės ūkio paskirties žemės apželdinimas mišku“ ir „Pirmas ne žemės ūkio paskirties ir apleistos žemės ūkio paskirties žemės apželdinimas mišku“ bei III krypties „Gyvenimo kokybė kaimo vietovėse ir kaimo ekonomikos įvairinimas“ priemonę „Kaimo turizmo veiklos skatinimas“. Į Agentūrą besikreipiantiems asmenims sudarytos patogios galimybės gauti reikiamą informaciją Agentūros interneto svetainėje www.nma.lt, taip pat teikti paraiškas elektroniniu būdu. Agentūros padaliniai, administruojantys minėtas priemones, negauna pareiškėjų, paramos gavėjų skundų ir pastabų dėl reglamentavimo aiškumo, biurokratijos ar skaidrumo stokos.

Žuvininkystės tarnyba prie Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijos (toliau – Žuvininkystės tarnyba) informavo Žemės ūkio ministeriją, kad Žuvininkystės tarnyboje atliktas korupcijos pasireiškimo tikimybės įvertinimas, nustatytos Žuvininkystės tarnybos veiklos sritys, kuriose egzistuoja korupcijos apraiškų tikimybė (2014 m. rugsėjo 30 d. išvada Nr. B21-68).

Žuvininkystės tarnybos veiklos sričių, kuriose egzistuoja didelė korupcijos apraiškų tikimybė, nustatymą ir korupcijos pasireiškimo tikimybės įvertinimą atliko Žuvininkystės tarnybos kovos su korupcija komisija, sudaryta Žuvininkystės tarnybos prie Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijos direktoriaus 2011 m. gegužės 9 d. įsakymu Nr. V1-59 „Dėl Žuvininkystės tarnybos prie Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijos kovos su korupcija komisijos ir jos darbo reglamento patvirtinimo“. Analizuotas 2013 m. IV ketv.– 2014 m. III ketv. laikotarpis. Nagrinėtos Žuvininkystės tarnybos veiklos sritys – leidimų, licencijų, pažymėjimų išdavimas ir kontrolės vykdymas.

Nustatant įstaigos veiklos sričių atitiktį Lietuvos Respublikos korupcijos prevencijos įstatymo 6 straipsnio 3 dalyje nustatytiems kriterijams, t. y. atsižvelgus į tai, kad Žuvininkystės tarnybos veikloje vykdoma kontrolės ir priežiūros funkcija, įvertintas Lietuvos Respublikos korupcijos prevencijos įstatymo 6 straipsnio 3 dalies 2 punkte numatytas kriterijus – „pagrindinės funkcijos yra kontrolės ar priežiūros vykdymas“, į tai, kad Žuvininkystės tarnyba išduoda leidimus, pažymėjimus, liudijimus, įvertintas Lietuvos Respublikos korupcijos prevencijos įstatymo 6

straipsnio 3 dalies 4 punkte nustatytas kriterijus – „veikla, susijusi su leidimų, nuolaidų, lengvatų ir kitokių papildomų teisių suteikimu ar apribojimu“.

Žuvininkystės tarnyba vykdo žuvininkystės kontrolę jūrų vandenyse, atlieka pirminio žvejybos produktų pardavimo kontrolę ir priežiūrą bei vykdo gamintojų organizacijų ir (arba) jų susivienijimų pripažinimo ir (arba) pripažinimo panaikinimo, jų veiklos ir veiklos programų įgyvendinimo priežiūrą, administruoja paramos teikimą gamintojų organizacijoms. Analizė atlikta pasirinkus vieną konkrečią sritį, numatytą Lietuvos Respublikos žuvininkystės įstatymo 12 straipsnyje – Lietuvos Respublikos žvejybos laivo varomojo variklio sumontavimo, modifikavimo ar pakeitimo kontrolė, variklio galios patikra.

Šios priežiūros srities funkcijas atlieka žuvininkystės kontrolės pareigūnai, kurių statusas, teisės ir pareigos bei atsakomybė yra tiksliai apibrėžti teisės aktuose bei specialistų pareigybių aprašymuose. Kontrolės veiksmų, procedūrų formas, tvarką, periodiškumą bei priimtų sprendimų apskundimo tvarką detalizuoja Žuvininkystės kontrolės tvarkos aprašas, patvirtintas Žuvininkystės tarnybos prie Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijos direktoriaus 2011 m. kovo 14 d. įsakymu Nr. V1-31 „Dėl Žuvininkystės kontrolės tvarkos aprašo patvirtinimo“ (toliau – Kontrolės tvarkos aprašas), detaliai nustatantis žuvininkystės kontrolės pareigūnų atliekamų ūkio subjektų veiklos patikrinimų, jų rezultatų įforminimo ir tvirtinimo procedūras, Patikros tvarkos aprašas, apibrėžiantis žuvininkystės kontrolės pareigūnų atliekamos Lietuvos Respublikos žvejybos laivų (toliau – žvejybos laivas), žvejojančių jūrų vandenyse, kurių variklio galia viršija 120 kilovatų, išskyrus žvejybos laivus, naudojančius tik pasyviuosius žvejybos įrankius, ir pagalbinius laivus, atrankos variklių galios patikrai ir variklių galios patikros tvarką. Taip pat svarbus dokumentas yra Informavimo tvarkos aprašas, kuris nustato pranešimų prieš sumontuojant, pakeičiant ar techniškai modifikuojant žvejybos laivų, žvejojančių jūrų vandenyse, varomuosius variklius, kurių galia viršija 120 kilovatų, išskyrus žvejybos laivus, naudojančius tik pasyviuosius žvejybos įrankius, ir pagalbinius laivus, teikimo tvarką.

Paminėtina, jog šie Žuvininkystės tarnybos teisės aktai periodiškai peržiūrimi, iškilus poreikiui užtikrinamas nustatytų teisinio reglamentavimo spragų ar kolizijų taisymas.

Svarbus žvejybos laivų variklių galios kontrolės momentas yra pranešimas apie žvejybos laivo varomojo variklio sumontavimą, esamo pakeitimą ar techninį modifikavimą. Vadovaujantis Informavimo tvarkos aprašu, ūkio subjektas, norėdamas sumontuoti naują, pakeisti ar techniškai modifikuoti esamą žvejybos varomąjį variklį, dėl ko pasikeistų Žvejojančių jūrų vandenyse laivų duomenų sistemoje nurodyti žvejybos laivo techniniai duomenys, turi Informavimo tvarkos aprašo nustatyta tvarka kreiptis į Žuvininkystės tarnybą ir gauti jos rašytinį sutikimą atlikti minėtus varomojo variklio pakeitimus. Šiuo atveju Informavimo tvarkos aprašas nustato aiškius terminus, per kiek laiko ir kokioms aplinkybėms esant būtina kreiptis į Žuvininkystės tarnybą, numato baigtinį sąrašą dokumentų bei informacijos, kurią būtina pateikti Žuvininkystės tarnybai bei šios institucijos priimtų sprendimų apskundimo tvarką. Informavimo tvarkos aprašo 10 punkte numatyta išimtis dėl Žuvininkystės tarnybos sutikimo gavimo yra aiškiai suformuluota ir išsamiai apibrėžta, neleidžianti kelti dviprasmiškų prielaidų.

Pagrindinė Žuvininkystės tarnybos vykdomos kontrolės forma yra ūkio subjektų veiklos patikrinimai. Vadovaudamasi Patikros tvarkos aprašo 5 punkte pateikta rizikos kriterijų vertinimo lentelė bei informacija apie atitinkamo žvejybos laivo technines charakteristikas, Žuvininkystės tarnyba sudaro žvejybos laivų variklių galios patikrų metinį planą. Patikros tvarkos aprašas aiškiai apibrėžia, kokiems duomenims esant šis planas gali būti patikslintas. Vadovaudamasi Kontrolės tvarkos aprašu, Žuvininkystės tarnyba apytiksliai savaitė prieš numatytą patikrinimą informuoja ūkio subjektą. Paminėtina, kad Žuvininkystės tarnybos prie Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijos direktoriaus 2010 m. balandžio 16 d. įsakymu Nr. V1-12 „Dėl žuvininkystės kontrolės pareigūnų sąrašo patvirtinimo“ yra patvirtintas žuvininkystės kontrolės pareigūnų sąrašas. Visa tai užkerta kelią savavališkiems patikrinimams bei patikrinimams neturint tam pakankamo pagrindo. Kartu yra užtikrinamas Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatyme įtvirtintų ūkio

subjektų veiklos priežiūros principų įgyvendinimas. Taip pat pažymėtina, jog Žuvininkystės tarnyboje direktoriaus 2011 m. rugsėjo 13 d. įsakymu Nr. V1-106 „Dėl Viešųjų ir privačių interesų konfliktų prevencijos Žuvininkystės tarnyboje prie Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijos rekomendacijų patvirtinimo“ patvirtintos Viešųjų ir privačiųjų interesų konfliktų prevencijos Žuvininkystės tarnyboje prie Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijos rekomendacijos, užtikrinančios Lietuvos Respublikos viešųjų ir privačių interesų derinimo valstybinėje tarnyboje įstatymo reikalavimų laikymąsi.

Nustatyta, kad analizuojamu laikotarpiu Žuvininkystės tarnyboje nebuvo gauta nė vieno skundo iš ūkio subjektų dėl žuvininkystės kontrolės pareigūnų netinkamai atliekamų veiksmų.

Žuvininkystės tarnyba daro išvadą, kad atsižvelgiant į tai, jog įvardyti teisės aktai, pirmiausia, aiškiai įtvirtina sąlygas bei reikalavimus, keliamus ūkio subjektams, norintiems sumontuoti, pakeisti esamą arba techniškai modifikuoti žvejybos laivo varomąjį variklį, dėl ko pasikeistų Žvejojančių jūrų vandenyse laivų duomenų sistemoje nurodyti žvejybos laivo techniniai duomenys, antra – aiškiai apibrėžia ir detalizuoja žuvininkystės kontrolės vykdymo tvarką bei procedūras, nustato kontrolės funkcijas vykdančius subjektus, jų teises ir pareigas bei atsakomybę, priimtų sprendimų apskundimo tvarką, darytina išvada, kad šioje srityje korupcijos pasireiškimo tikimybė egzistuoja, tačiau ji yra minimali.

Toliau Žuvininkystės tarnyba vertino specialiosios žvejybos jūrų vandenyse leidimų išdavimo procesą. Žuvininkystės tarnyba yra atsakinga už ūkio subjektų įrašymą į pirminių žvejybos produktų supirkėjų sąrašą, verslinės žvejybos Baltijos jūros priekrantėje, verslinės žvejybos Baltijos jūroje (be teisės žvejoti priekrantėje), verslinės žvejybos kitų jūrų vandenyse, specialiosios žvejybos jūrų vandenyse leidimų, specialiųjų leidimų žvejoti menkes Baltijos jūroje bei Lietuvos Respublikos žvejybos laivo liudijimo išdavimą, šių leidimų galiojimo sustabdymą, galiojimo sustabdymo panaikinimą ir leidimų galiojimo panaikinimą. Analizė atlikta pasirinkus vieną konkrečią sritį – specialiosios žvejybos jūrų vandenyse leidimų išdavimo procesą.

Specialiosios žvejybos jūrų vandenyse leidimo (toliau – leidimas) išdavimą, jo patikslinimą (papildymą) ar dublikato išdavimą, panaikinimą, galiojimo sustabdymą ir atnaujinimą reglamentuoja Lietuvos Respublikos žuvininkystės įstatymas bei Specialiosios žvejybos jūrų vandenyse taisyklės, patvirtintos Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2008 m. lapkričio 24 d. įsakymu Nr. 3D-630 „Dėl Specialiosios žvejybos jūrų vandenyse taisyklių patvirtinimo“ (toliau – Taisyklės), kurios nustato ir leidimo formą.

Atsižvelgiant į tai, kad šie teisės aktai aiškiai nustato kriterijus, kuriais vadovaujantis priimamas sprendimas išduoti ir (arba) atsisakyti išduoti leidimus, pateiktas baigtinis sąrašas dokumentų ir informacijos, reikalingos pateikti Žuvininkystės tarnybai, sąrašas, numatyti konkretūs sprendimų priėmimo terminai, aiškiai ir tiksliai reglamentuojama administracinės procedūros eiga, nebuvo poreikio šiuos teisės aktus detalizuoti Žuvininkystės tarnybos direktoriaus įsakymais.

Leidimus išduodantys, teisinę atsakomybę ir kitas teisinio/ekonominio poveikio priemones taikantys subjektai aiškiai ir tiksliai yra nurodyti Žuvininkystės įstatyme, Taisyklėse, Žuvininkystės tarnybos skyrių nuostatuose, atskiros funkcijos konkretizuotos žuvininkystės kontrolės pareigūnų pareigybių aprašymuose. Atitinkamų žuvininkystės kontrolės pareigūnų pareigybių aprašymuose atskirtos sprendimo išduoti ar atsisakyti išduoti leidimus priėmimo ir licencijuojamos veiklos kontrolės bei sankcijų taikymo funkcijų įgyvendinimas, kas padeda užtikrinti nešališkus sprendimus. Galiojantis leidimo išdavimo teisinis reglamentavimas sumažina korupcijos pasireiškimo galimybes, kadangi visa informacija, susijusi su leidimo išdavimo procedūra, yra vieša ir prieinama Žuvininkystės tarnybos interneto tinklapyje adresu www.zuv.lt. Žuvininkystės tarnyba yra patvirtinusi ir viešai nurodytu adresu skelbia administracinių paslaugų (tarp jų ir leidimo) teikimo aprašymą, kuriame yra aiškiai nurodomi šiai administracinei paslaugai suteikti reikalingi dokumentai, nurodytas atsakingas asmuo, jo kontaktai bei prašymo forma. Po administracinės paslaugos aprašymo seka administracinės paslaugos suteikimo veiksmų schema, kuri norinčiam gauti leidimą padeda regimai įvertinti leidimo išdavimo procedūrą. Išduodant

leidimus yra taikomas „vieno langelio“ principas, leidimų išdavimą, papildymą (patikslinimą), panaikinimą ar dublikatų išdavimą reglamentuojantys teisės aktai yra periodiškai peržiūrimi, prireikus – teikiami pasiūlymai dėl teisinio reglamentavimo spragų ar kolizijų taisymo.

Nustatyta, kad analizuojamu laikotarpiu Žuvininkystės taryboje nebuvo gautas nė vienas skundas iš ūkio subjektų dėl žuvininkystės kontrolės pareigūnų netinkamai atliekamų veiksmų.

Žuvininkystės taryba daro išvadą, kad atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, specialiosios žvejybos jūrų vandenyse leidimų išdavimo srityje korupcijos pasireiškimo tikimybė yra galima, tačiau ji yra valdoma.

Nacionalinė žemės tarnyba prie Žemės ūkio ministerijos (toliau – Nacionalinė žemės tarnyba) informavo Žemės ūkio ministeriją, kad Nacionalinėje žemės tarnyboje atliktas korupcijos pasireiškimo tikimybės įvertinimas ir nustatytos Nacionalinės žemės tarnybos veiklos sritys, kuriose egzistuoja didelė korupcijos apraiškų tikimybė (2014 m. rugsėjo 26 d. išvada Nr. IKPD-1-(1.10.)-4). Analizuotas 2013 m. II pusmečio – 2014 m. I pusmečio laikotarpis.

Nacionalinės žemės tarnybos veiklos sričių, kuriose egzistuoja didelė korupcijos apraiškų tikimybė, nustatymą ir korupcijos pasireiškimo tikimybės įvertinimą atliko Nacionalinės žemės tarnybos Rizikų valdymo ir veiklos kokybės užtikrinimo skyrius.

Nacionalinės žemės tarnybos prie Žemės ūkio ministerijos direktoriaus 2013 m. sausio 28 d. įsakymu Nr. 1P-(1.3.)-48 „Dėl Nacionalinės žemės tarnybos prie Žemės ūkio ministerijos teritorinių skyrių atliekamų funkcijų 2013 metų planinių patikrinimų plano patvirtinimo“ patvirtintas Nacionalinės žemės tarnybos teritorinių skyrių atliekamų funkcijų 2013 m. planinių patikrinimų planas (toliau – patikrinimų planas). Vadovaujantis patikrinimų planu atlikti patikrinimai:

1. Dėl 5 Nacionalinės žemės tarnybos teritorinių skyrių (toliau – teritorinis skyrius) vedėjų priimtų sprendimų išduoti sutikimus tiesti valstybinėje žemėje susisiekiama komunikacija ar inžinerinius tinklus ir statyti jiems funkcionuoti būtinus statinius, juos rekonstruoti ir aptarnauti atitikties teisės aktų reikalavimams.

2. Dėl 5 teritorinių skyrių vedėjų sudarytų valstybinės žemės sklypų panaudos sutarčių su savivaldybėmis atitikties teisės aktų reikalavimams.

3. Dėl 3 teritorinių skyrių vedėjų priimtų sprendimų dėl nuosavybės teisių į žemę, mišką, vandens telkinius atkūrimo teisėtumo.

4. Dėl 3 teritorinių skyrių vedėjų priimtų sprendimų dėl kitos paskirties valstybinės žemės sklypų pirkimo–pardavimo sutarčių sudarymo teisėtumo.

5. Dėl 3 teritorinių skyrių vedėjų priimtų sprendimų dėl valstybinės žemės sklypų panaudos sutarčių sudarymo teisėtumo.

6. Dėl 1 teritorinio skyriaus vedėjo išduotų sutikimų statyti laikinus nesudėtingus statinius valstybiniuose vandens telkiniuose teisėtumo.

7. Dėl 9 teritorinių skyrių žemės sklypų duomenų bylų registravimo elektroniniame žurnale terminų laikymosi.

8. Dėl 5 teritorinių skyrių nekilnojamojo turto kadastro duomenų bylų patikrinimo ir derinimo atitikties teisės aktų reikalavimams.

Nustatant įstaigos visų veiklos sričių atitiktį Lietuvos Respublikos korupcijos prevencijos įstatymo 6 straipsnio 3 dalyje nustatytiems kriterijams, t. y. atsižvelgus į tai, kad Nacionalinės žemės tarnybos veikloje vykdoma kontrolės ir priežiūros funkcija, įvertintas Lietuvos Respublikos korupcijos prevencijos įstatymo 6 straipsnio 3 dalies 2 punkte numatytas kriterijus – „pagrindinės funkcijos yra kontrolės ar priežiūros vykdymas“, į tai, kad priimami sprendimai atkurti nuosavybės teises į žemę, mišką ir vandens telkinius, parduoti ar išnuomoti valstybinę žemę, įvertintas Lietuvos Respublikos korupcijos prevencijos įstatymo 6 straipsnio 3 dalies 5 punkte numatytas kriterijus – „daugiausia priima sprendimus, kuriems nereikia kitos valstybės ar savivaldybės įstaigos patvirtinimo“, taip pat atsižvelgus į institucijos išduodamus kvalifikacijos pažymėjimus ir sutikimus, įvertintas Lietuvos Respublikos korupcijos prevencijos įstatymo 6 straipsnio 3 dalies 4

punkte numatytas kriterijus – „veikla, susijusi su leidimų, nuolaidų, lengvatų ir kitokių papildomų teisių suteikimu ar apribojimu“.

Nacionalinės žemės tarnybos veiklos sričių (žemės naudojimo valstybinės kontrolės, žemės sklypų kadastro duomenų nustatymo patikros vykdymo) įvertinimas.

Nacionalinė žemės tarnyba pagal žemės naudojimo valstybinės kontrolės nuostatus, patvirtintus Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1994 m. gruodžio 12 d. nutarimu Nr. 1244 „Dėl žemės naudojimo valstybinės kontrolės nuostatų patvirtinimo“ (toliau – nuostatai), organizuoja ir vykdo žemės naudojimo valstybinę kontrolę. Žemės naudojimo valstybinės kontrolės metu Nacionalinės žemės tarnybos vadovo paskirti teritorinių skyrių tautojai ir darbuotojai, dirbantys pagal darbo sutartį (toliau kartu – darbuotojai), tikrina, ar žemės savininkai ir kiti naudotojai savo veikla nepažeidė žemės naudojimo tvarkos, kurią nustato įstatymai ir Vyriausybės nutarimai.

Teritorinių skyrių darbuotojai, vykdančys žemės naudojimo valstybinę kontrolę, Nacionalinės žemės tarnybos direktoriaus yra įgalioti surašyti administracinių teisės pažeidimų protokolus už Lietuvos Respublikos administracinių teisės pažeidimų kodekse (toliau – ATPK) numatytus administracinius pažeidimus bei teritorinių skyrių vedėjai, jų pavaduotojai, pavaduojantys teritorinių skyrių vedėjus, Nacionalinės žemės tarnybos direktoriaus yra įgalioti nagrinėti atitinkamuose ATPK straipsniuose numatytas administracinių teisės pažeidimų bylas ir skirti administracines nuobaudas. Taip pat vykdamas žemės naudojimo valstybinę kontrolę apie pastebėtus galimus administracinius teisės pažeidimus yra informuojamos kitos institucijos, pagal jų kompetenciją vykdančios teritorijų planavimo ir statybos valstybinę priežiūrą, gamtos išteklių, valstybinių miškų ir saugomų teritorijų, vandens telkinių ir kitą kontrolę.

Nacionalinė žemės tarnyba konstatuoja, kad vykdamas žemės naudojimo valstybinę kontrolę galima korupcijos pasireiškimo tikimybė. Nustatyti atvejai, kai žemės naudojimo valstybinę kontrolę vykdančys teritorinių skyrių darbuotojai, nustatę žemės naudojimo tvarkos pažeidimus, atitinkančius ATPK nurodytų pažeidimų požymius, pagal kompetenciją nesurašo administracinių teisės pažeidimų protokolų ir priskirtais atvejais nenagrinėja administracinių teisės pažeidimų bylų, neskiria administracinių nuobaudų, t. y. nesiima priemonių dėl pažeidėjo patraukimo administracinėn atsakomybėn.

Pažymėtina, kad Nacionalinėje žemės tarnyboje yra parengtas žemės naudojimo valstybinės kontrolės procedūros aprašo projektas (toliau – aprašas), kuris šiuo metu yra derinamas. Aprašas nustato žemės naudojimo valstybinės kontrolės organizavimo ir vykdymo procesą, teritorinių skyrių darbuotojų veiksmus, atliekant žemės naudojimo valstybinės kontrolės organizavimo ir vykdymo procesus. Aprašą numatoma patvirtinti iki 2014 m. IV ketv. pabaigos. Taip pat yra parengtas Žemės naudojimo valstybinės kontrolės organizavimo ir vykdymo, administracinių teisės pažeidimų bylų nagrinėjimo taisyklių projektas (toliau – taisyklės), kuris šiuo metu derinamas. Taisyklės reglamentuoja žemės naudojimo valstybinės kontrolės patikrinimų organizavimo ir vykdymo, žemės naudojimo patikrinimo aktų ir administracinių teisės pažeidimų protokolų surašymo, administracinių teisės pažeidimų bylų nagrinėjimo ir nutarimų administracinių teisės pažeidimų bylose pildymo Nacionalinėje žemės tarnyboje tvarką. Šias taisykles numatoma skelbti teisės aktų registre ir jos bus prieinamos visiems asmenims. Kartu su taisyklėmis bus patvirtintos naujos Žemės naudojimo patikrinimo akto, Administracinio teisės pažeidimo protokolo ir Nutarimo administracinio teisės pažeidimo byloje pavyzdinės formos.

Teritoriniai skyriai, vadovaudamiesi Geodezijos, topografijos ir geoinformatikos darbų priežiūros, žemės sklypų kadastro duomenų nustatymo tikrinimo ir nekilnojamųjų daiktų kadastrinių matavimų valstybinės ekspertizės organizavimo taisyklėmis, patvirtintomis Nacionalinės žemės tarnybos prie Žemės ūkio ministerijos generalinio direktoriaus 2009 m. rugsėjo 3 d. įsakymu Nr. 1P-98 „Dėl geodezijos, topografijos ir geoinformatikos darbų priežiūros, žemės sklypų kadastro duomenų nustatymo tikrinimo ir nekilnojamųjų daiktų kadastrinių matavimų valstybinės ekspertizės organizavimo taisyklių patvirtinimo“, tikrina žemės sklypų kadastro duomenų nustatymą. Žemės sklypų kadastro duomenų nustatymo tikrinimas atliekamas visų žemės

sklypų, kurių kadastro duomenų bylos po kadastrinių matavimų pateiktos tikrinti ir derinti teritoriniam skyriui.

Tikrinimo metu nustatoma, ar žemės sklypo kadastriniai matavimai atlikti bei žemės sklypo kadastro duomenų byla parengta pagal Lietuvos Respublikos nekilnojamojo turto kadastro nuostatus, patvirtintus Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. balandžio 15 d. nutarimu Nr. 534 „Dėl Lietuvos Respublikos nekilnojamojo turto kadastro nuostatų patvirtinimo“ (toliau – Lietuvos Respublikos nekilnojamojo turto kadastro nuostatai). Tuo atveju, kai teritorinis skyrius, patikrinęs žemės sklypo kadastro duomenų bylą, nenustato aplinkybių, trukdančių suderinti parengtą žemės sklypo planą, teritorinio skyriaus vedėjas jį suderina pasirašydamas. Teritorinis skyrius privalo patikrinti žemės sklypo kadastro duomenų bylą ir suderinti žemės sklypo planą per 10 darbo dienų nuo jo gavimo. Tuo atveju, kai patikrinimo metu nustatomos aplinkybės, trukdančios suderinti parengtą žemės sklypo planą, teritorinis skyrius žemės sklypo kadastro duomenų bylą gražina vykdytojui, raštu nurodęs trūkumus.

Nacionalinė žemės tarnyba pažymi, kad vykdant žemės sklypų kadastro duomenų nustatymo patikrą galima korupcijos pasireiškimo tikimybė. Nustatyti dažni atvejai, kai teritoriniai skyriai, atlikdami žemės sklypų kadastro duomenų nustatymo tikrinimą, nesilaiko Lietuvos Respublikos nekilnojamojo turto kadastro nuostatuose nustatytų žemės sklypų kadastro duomenų nustatymo patikros terminų, t. y. nepatikrina žemės sklypo kadastro duomenų bylos ir nesuderina žemės sklypo plano per 10 darbo dienų nuo žemės sklypo kadastro duomenų bylos gavimo arba greičiau patikrina ir suderina vėliau gautas žemės sklypo kadastro duomenų bylas ir žemės sklypų planus, nenurodoma tiksli žemės sklypo plano sudarymo data. Taip pat nustatyti atvejai, kai suderinami žemės sklypų planai, nors žemės sklypo ribos po kadastrinių matavimų neatitinka teritorijų planavimo dokumentais suformuotų žemės sklypo ribų, t. y. suderinamas žemės sklypo planas, parengtas pažeidžiant teisės aktų nustatytus reikalavimus. Pasitaiko atveju, kad gretimo žemės sklypo savininkai nustatant žemės sklypo kadastro duomenis yra nekviečiami dėl žemės sklypo ribų paženklavimo nei asmeniškai, nei registruotu laišku, kuris turėtų būti išsiunčiamas ne vėliau kaip prieš 10 kalendorinių dienų iki paženklavimo.

Nekilnojamųjų daiktų kadastro duomenų bylų registravimo elektroninėmis priemonėmis tvarkos aprašo, patvirtinto Nacionalinės žemės tarnybos prie Žemės ūkio ministerijos generalinio direktoriaus 2009 m. rugsėjo 2 d. įsakymu Nr. 1P-97 „Dėl Nekilnojamųjų daiktų kadastro duomenų bylų registravimo elektroninėmis priemonėmis tvarkos aprašo patvirtinimo“ (toliau – tvarkos aprašas), 2 punkte nustatyta, kad per vieną darbo dieną nuo kadastro duomenų bylos(-ų) priėmimo Nacionalinės žemės tarnybos teritoriniame padalinyje skyriaus darbuotojas privalo užregistruoti tvarkos aprašo 3.1–3.3 punktuose nurodytus duomenis elektroniniame žurnale ir šią informaciją paskelbti Nacionalinės žemės tarnybos interneto svetainėje. Nustatyti atvejai, kai teritoriniai skyriai nesilaiko tvarkos apraše nustatytų registravimo terminų, t. y. žemės sklypų kadastro duomenų bylų duomenys elektroniniame žurnale įregistruojami per 2–6 darbo dienas.

Nacionalinės žemės tarnybos veiklos sričių (sprendimų atkurti nuosavybės teises į žemę, mišką ir vandens telkinius, perduoti, išnuomoti ar perduoti neatlygintinai naudotis (panauda) valstybinę žemę priėmimo) įvertinimas.

Pagal šiuo metu galiojančius teisės aktus, vykdant nuosavybės teisių į žemę, mišką ir vandens telkinius atkūrimą, valstybinės žemės pardavimą, nuomą ir panaudą, atliekami tokie veiksmai:

1. Žemės reforma vykdoma pagal žemės reformos žemėtvarkos projektus (toliau – žemėtvarkos projektas), kurie rengiami vadovaujantis Žemės reformos žemėtvarkos projektų rengimo metodikos, patvirtintos Lietuvos Respublikos žemės ir miškų ūkio ministerijos 1998 m. balandžio 23 d. įsakymu Nr. 207, nuostatomis.

2. Piliečių prašymus atkurti nuosavybės teises į žemę, mišką ir vandens telkinius nagrinėja teritoriniai skyriai pagal žemės, miško ar vandens telkinio buvimo vietą. Sprendimus dėl nuosavybės teisių į žemę, mišką ir vandens telkinius atkūrimo priima Nacionalinės žemės tarnybos

direktorius arba jo įgaliotas teritorinio skyriaus vedėjas. Pagal Lietuvos Respublikos piliečių nuosavybės teisių į išlikusį nekilnojamąjį turtą atkūrimo įstatymo įgyvendinimo tvarkos, patvirtintos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1997 m. rugsėjo 29 d. nutarimu Nr. 1057 „Dėl Lietuvos Respublikos piliečių nuosavybės teisių į išlikusį nekilnojamąjį turtą atkūrimo įstatymo įgyvendinimo tvarkos“ (toliau – Lietuvos Respublikos piliečių nuosavybės teisių į išlikusį nekilnojamąjį turtą atkūrimo įstatymo įgyvendinimo tvarka), 111 punkto nuostatas, piliečiams sprendimai dėl nuosavybės teisių atkūrimo į kaimo vietovėje esančią žemę, mišką, vandens telkinius turi būti priimti per 6 mėnesius nuo žemės naudmenų suprojektavimo žemėtvarkos projekte ir paženklinimo vietovėje.

Nustatyti atvejai, kai nuosavybės teisių į žemę, mišką, vandens telkinius atkūrimas ne visada buvo vykdomas laikantis teisės aktų reikalavimų, pvz. nesilaikoma Lietuvos Respublikos piliečių nuosavybės teisių į išlikusį nekilnojamąjį turtą atkūrimo įstatymo įgyvendinimo tvarkos 111 punkto nuostatų; nesilaikoma Lietuvos Respublikos žemės reformos įstatymo 10 straipsnio 1 dalies nuostatų, t. y. žemės sklypas pretendams suformuojamas nesilaikant žemės eiliškumo grupių tvarkos; nesilaikoma Žemės reformos žemėtvarkos projektų kaimo vietovėje rengimo ir įgyvendinimo metodikos, patvirtintos Lietuvos Respublikos žemės ir miškų ūkio ministerijos 1998 m. balandžio 23 d. įsakymu Nr. 207 „Dėl Žemės reformos žemėtvarkos projektų kaimo vietovėje rengimo ir įgyvendinimo metodikos patvirtinimo“, 45, 119 ir 120 punkto nuostatų; nesilaikoma Nekilnojamojo turto objektų kadastrinių matavimų ir kadastro duomenų surinkimo bei tikslinimo taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2002 m. gruodžio 30 d. įsakymu Nr. 522 „Dėl Nekilnojamojo turto objektų kadastrinių matavimų ir kadastro duomenų surinkimo bei tikslinimo taisyklių patvirtinimo“, 15 punkto ir 29.8.14 papunkčio nuostatų.

3. Vykdamas žemės reformą, kaimo gyvenamojoje vietovėje žemės sklypai asmenims žemėtvarkos projektuose formuojami pagal Lietuvos Respublikos žemės reformos įstatymo 10 straipsnyje nustatytą eiliškumą, t. y. aukštesnio eiliškumo pretendentai turi geresnes galimybes renkantį žemės sklypus. Teritorinio skyriaus vedėjas tvirtina ir Nacionalinės žemės tarnybos svetainėje skelbia piliečių, sugrupuotų pagal Lietuvos Respublikos žemės reformos įstatymo 10 straipsnyje nustatytą eiliškumą, pageidaujančių gauti žemę, mišką ar vandens telkinius rengiamuose kadastro vietovių žemėtvarkos projektuose, sąrašus.

Nustatyti atvejai, kai kaimo gyvenamosiose vietovėse žemės sklypai asmenims žemės reformos žemėtvarkos projektuose formuojami nesilaikant teisės aktuose nustatytų reikalavimų: eiliškumo, pagal kurį asmenims formuojami žemės sklypai žemės reformos žemėtvarkos projektuose, ir kitų žemės reformos žemėtvarkos projektų rengimo procedūrų.

4. Sprendimus parduoti žemės ūkio paskirties žemės sklypą turi būti priimtas ne vėliau kaip per 6 mėnesius nuo žemės valdos projekto ar kito teritorijų planavimo dokumento patvirtinimo dienos. Sprendimas parduoti naują kitos paskirties valstybinės žemės sklypą aukcione priimamas, turint teritorijų planavimo dokumentą, kuriame suprojektuotas parduodamas naujas kitos paskirties valstybinės žemės sklypas, ir žemės sklypo kadastro duomenų byla.

Nustatyti atvejai, kai kitos paskirties valstybinės žemės sklypai parduodami pažeidžiant teisės aktų reikalavimus: valstybinės žemės sklypo kaina nustatoma netaikant ar neteisingai taikant žemės sklypo vertės priedą dėl inžinierinių statinių; suderinamos žemės sklypų kadastro duomenų bylos, neatitinkančios teritorijų planavimo dokumentų, t. y. teritorijų planavimo dokumentuose nurodytos žemės sklypams taikomos specialiosios žemės naudojimo sąlygos neatitinka specialiosioms žemės naudojimo sąlygoms nustatytoms kadastrinių matavimų metu; nesilaikoma Naudojamų kitos paskirties valstybinės žemės sklypų pardavimo ir nuomos taisyklių 16 p., 19 p. 2 d. ir 20 p. nurodytų terminų; žemės sklypų kadastro duomenų bylos sukomplektuojamos nesivadovaujant Lietuvos Respublikos nekilnojamojo turto kadastro nuostatų 64 punkto ir Žemės reformos žemėtvarkos projektų ir jiems prilyginamų žemės sklypų planų rengimo ir įgyvendinimo metodikos, patvirtintos Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2011 m. gruodžio 16 d. įsakymu Nr. 3D-928, 117 punktu.

5. Sprendimą išnuomoti valstybinės žemės sklypus, išskyrus tuos žemės sklypus, kuriuos įstatymų nustatytais atvejais ir tvarka turi teisę išnuomoti ir perduoti neatlygintinai naudotis kiti valstybinės žemės patikėtiniai, priima ir valstybinės žemės nuomos sutartis sudaro Nacionalinės žemės tarybos direktorius arba jo įgaliotas teritorinio skyriaus vedėjas. Kai žemės sklypus išnuomoja Nacionalinė žemės taryba, žemės sklypų nuomą organizuoja teritoriniai skyriai.

Nustatyti atvejai, kai teisės aktų nustatyta tvarka nėra perskaičiuojama be aukciono išnuomoto žemės sklypo vertė, nuo kurios skaičiuojamas žemės nuomos mokestis. Taip pat nustatyta, kad priimant sprendimus išnuomoti žemės ūkio paskirties, naudojamus ir naujus kitos paskirties žemės sklypus ir valstybinės žemės sklypus mėgėjų sodo teritorijoje, nesilaikoma teisės aktuose nustatytų sprendimų priėmimo terminų.

6. Sprendimą perduoti neatlygintinai naudotis valstybinės žemės sklypus, išskyrus atvejus, kai valstybinės žemės sklypai Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimais perduoti patikėjimo teise savivaldybėms bei įstatymų nustatytais atvejais, kai valstybinės žemės sklypai perduoti patikėjimo teise įstatymuose nurodytų valstybinės žemės patikėtinių vadovams, priima ir valstybinės žemės panaudos sutartį sudaro Nacionalinės žemės tarybos direktorius arba jo įgaliotas teritorinio skyriaus vedėjas.

Nustatyti atvejai, kai valstybinės žemės panaudos sutartys sudaromos pažeidžiant teisės aktų reikalavimus, t. y., neteisingai nustatoma valstybinės žemės sklypo dalis, reikalinga žemės sklype esančioms nuosavybės teise valdomoms patalpoms eksploatuoti. Nacionalinė žemės taryba atkreipia dėmesį, kad patikrinus Nacionalinės žemės tarybos teritorinių skyrių patvirtintų išvadų dėl žemės, miško, vandens telkinių perdavimo neatlygintinai nuosavybėn teisėtumą, nustatyta, kad kai kurios išvados parengtos pažeidžiant Lietuvos Respublikos piliečių nuosavybės teisių į išlikusį nekilnojamąjį turtą atkūrimo įstatymo 21 straipsnio 3 dalies straipsnio reikalavimus.

Korupcijos rizikos veiksniai, t. y. sąlygos, įvykiai ir aplinkybės, galinčios sudaryti prielaidas korupcijai – įgaliojimas teritorinių skyrių vedėjams priimti sprendimus dėl nagrinėjamų veiklos sričių. Kaimo gyvenamosiose vietovėse sprendimai dėl nuosavybės teisių į žemę, mišką ir vandens telkinius atkūrimo, valstybinės žemės pardavimo, nuomos priimami vieno asmens, kadangi teritorinių skyrių vedėjams nereikia kitos valstybės ar savivaldybės įstaigos patvirtinimo. Tai yra priežastis, kuri gali turėti įtakos korupcijos pasireiškimo tikimybės egzistavimui. Teritorijų planavimo funkcija miestų gyvenamosiose vietovėse priskirta savivaldybių administracijoms, todėl sprendimų dėl nagrinėjamų veiklos sričių miestų gyvenamosiose vietovėse priėmimo užsitęsęs procesas neretai susijęs su savivaldos institucijų dalyvavimu šiame procese.

Būtina įvertinti ir tai, kad pagal Lietuvos Respublikos žemės reformos įstatymo 18 straipsnio nuostatas teritorinių skyrių sprendimai ir veiksmai (neveikimas), išskyrus sprendimus atkurti nuosavybės teises, suteikti žemės sklypą nuosavybėn neatlygintinai, perduoti, išnuomoti ar perduoti naudotis neatlygintinai, skundžiami Nacionalinės žemės tarybos direktoriui išankstinio ginčų nagrinėjimo ne teismo tvarka, kurią reglamentuoja Išankstinio ginčų nagrinėjimo nacionalinėje žemės taryboje prie Žemės ūkio ministerijos ne teismo tvarka taisyklės, patvirtintos Nacionalinės žemės tarybos prie Žemės ūkio ministerijos direktoriaus 2010 m. rugsėjo 7 d. įsakymu Nr. 1P-90. Nacionalinės žemės tarybos vadovui paduoti skundai turi būti išnagrinėti per 20 darbo dienų. Skundų nagrinėjimas išankstine tvarka leidžia iš dalies kontroliuoti teritorinių skyrių priimamus sprendimus.

Nacionalinės žemės tarybos veiklos sričių (sutikimų išdavimo) įvertinimas.

1. Nacionalinė žemės taryba yra atsakinga už kvalifikacijos pažymėjimų žemėtvarkos planavimo dokumentams rengti, geodezininko kvalifikacijos pažymėjimų bei matininko kvalifikacijos pažymėjimų išdavimą.

Pažymėtina, kad yra priimti naujos redakcijos Lietuvos Respublikos geodezijos ir kartografijos įstatymas, Lietuvos Respublikos nekilnojamąjo turto kadastro įstatymas bei Lietuvos Respublikos žemės įstatymas, kurių nuostatos iš esmės pakeitė iki tol galiojusius geodezijos ir kartografijos darbų atlikimo reikalavimus bei veiklos licencijavimą. Iki naujos redakcijos įstatymų

priėmimo buvo išduodamos 18 rūšių geodezinių, topografinių bei kartografinių darbų licencijos juridiniams asmenims. Po naujos redakcijos minėtų įstatymų priėmimo licencijos nėra išduodamos ir nekeliama jokie reikalavimai juridiniams asmenims, sutrumpintas licencijuojamų veiklų sąrašas, o teisė vykdyti licencijuojamas veiklas suteikiama fiziniams asmenims, turintiems geodezininko kvalifikacijos pažymėjimą, matininko kvalifikacijos pažymėjimą arba kvalifikacijos pažymėjimą žemėtvarkos planavimo dokumentams rengti. Atitinkamai pakeistos ir šių pažymėjimų išdavimo taisyklės. Atsisakyta popierinių pažymėjimų išdavimo. Dokumentai dėl pažymėjimų išdavimo priimami elektroniniu būdu, nereikalingi kontaktai su sprendimus priimančiais valstybės tarnautojais, supaprastinta pažymėjimų išdavimo tvarka ir reikalavimai. Lietuvos Respublikos Vyriausybė 2013 m. gegužės 8 d. priėmė nutarimą Nr. 417, nutarimą Nr. 416 ir nutarimą Nr. 415. Šių Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimų pakeitimų tikslas buvo veiksmingai panaudoti informacines ir ryšių technologijas, sukuriant naudotojams, t. y. fiziniams ir juridiniams asmenims, patogias, lengvai pasiekiamas ir naudingas elektronines administracines paslaugas, teikiamas valstybės ir savivaldybių institucijų.

Galiojantis kvalifikacijos pažymėjimų žemėtvarkos planavimo dokumentams rengti, geodezininko kvalifikacijos pažymėjimų bei matininko kvalifikacijos pažymėjimų išdavimo teisinis reglamentavimas sumažina korupcijos pasireiškimo galimybes, kadangi visos procedūros, susijusios su pažymėjimų išdavimu, atliekamos viešai. Asmenų, pageidaujančių gauti kvalifikacijos pažymėjimus žemėtvarkos planavimo dokumentams rengti, matininkų ir geodezininkų profesinių žinių patikrinimo testų klausimai yra skelbiami Nacionalinės žemės tarnybos interneto svetainėje www.nzt.lt, o asmenų, siekiančių gauti kvalifikacijos pažymėjimus žemėtvarkos planavimo dokumentams rengti, matininko ar geodezininko kvalifikacijos pažymėjimus, profesines žinias tikrina Nacionalinės žemės tarnybos direktoriaus įsakymu sudaryta komisija, t. y. kvalifikacinės žinios įvertinamos kolegialiai. Kvalifikacijos pažymėjimai išduodami Nacionalinės žemės tarnybos direktoriaus sprendimu.

Nacionalinė žemės tarnyba daro išvadą, kad kvalifikacijos pažymėjimų žemėtvarkos planavimo dokumentams rengti, geodezininko kvalifikacijos pažymėjimų bei matininko kvalifikacijos pažymėjimų išdavimo srityje korupcijos pasireiškimo tikimybė yra valdoma.

2. Teritorinių skyrių vedėjams Nacionalinės žemės tarnybos direktoriaus įgaliojimais suteikta teisė išduoti sutikimus (arba atsisakyti juos išduoti): tiesti teisės aktų nustatyta tvarka atitinkamos savivaldybės teritorijoje esančioje valstybinėje žemėje, kurioje nesuformuoti žemės sklypai, susisiekiama komunikacijas ar inžinerinius tinklus ir statyti jiems funkcionuoti būtinus statinius, juos rekonstruoti ir aptamauti; statyti valstybinėje žemėje, kurioje nesuformuoti žemės sklypai, nesudėtingus laikinus statinius; statyti statinius žemės sklypuose, besiribojančiuose su valstybinės žemės sklypais ar valstybine žeme, kurioje nesuformuoti žemės sklypai; statyti ir naudoti valstybinės reikšmės paviršiniuose vandens telkiniuose laikinus nesudėtingus statinius (jachtų ir valčių elingus, inžinerinius statinius, išskyrus hidrotechninius statinius).

Nustatyta, kad teritorinių skyrių vedėjai ne visada išduodavo sutikimus tiesti susisiekiama komunikacijas, inžinerinius tinklus bei statyti jiems funkcionuoti būtinus statinius valstybinėje žemėje, kurioje nesuformuoti žemės sklypai, vadovaudamiesi metodinėmis rekomendacijomis, tačiau esminių pažeidimų nebuvo nustatyta. Siekiant didinti atliekamų veiksmų ir priimamų sprendimų skaidrumą, teritorinių skyrių išduoti sutikimai skelbiami Nacionalinės žemės tarnybos interneto svetainėje. Atsižvelgiant į tai, kad nėra parengtos tvarkos, kuria vadovaujantis būtų nagrinėjami asmenų pateikti prašymai ir pridėti dokumentai bei priimami sprendimai išduoti arba atsisakyti išduoti minėtus sutikimus, darytina išvada, kad tai gali turėti įtakos korupcijos pasireiškimo tikimybės egzistavimui.

Nacionalinė žemės tarnyba savo išvadoje pateikia šias išvadas ir rekomendacijas:

1. Tikslinga kasmet atrankos būdu vykdyti teritorinių skyrių vedėjų priimtų sprendimų atitikties teisės aktų reikalavimams kontrolę.

2. Kasmet organizuoti ir vykdyti Nacionalinės žemės tarybos darbuotojams korupcijos prevencijos mokymus, bendradarbiaujant su Specialiųjų tyrimų tarybos darbuotojais.

3. Per žiniasklaidą ir kitas visuomenės informavimo priemones raginti gyventojus telefonu, paštu, elektroniniu paštu pasitikėjimo linija atvirai ar anonimiškai pranešti apie Nacionalinės žemės tarybos darbuotojų neteisėtus veiksmus ar neveikimą, įgyvendinant teisės aktų pavestas funkcijas, netinkamą pareigų vykdymą ar nevykdymą, piktnaudžiavimą suteiktais įgaliojimais ar apie veiksmus, susijusius su korupcija.

4. Kasmet organizuoti ir vykdyti mokymus Nacionalinės žemės tarybos darbuotojams, atliekantiems žemės naudojimo valstybinę kontrolę.

5. Tikslinga parengti ir patvirtinti taisykles dėl sutikimų išdavimo statyti valstybinėje žemėje, kurioje nesuformuoti žemės sklypai, nesudėtingus laikinus statinius.

6. Kasmet organizuoti ir vykdyti mokymus Nacionalinės žemės tarybos darbuotojams piliečių nuosavybės teisių į žemę, mišką ar vandens telkinius atkūrimo klausimais.

7. Kasmet organizuoti ir vykdyti mokymus Nacionalinės žemės tarybos darbuotojams kitos paskirties žemės sklypų pardavimo klausimais.

8. Kasmet organizuoti ir vykdyti mokymus Nacionalinės žemės tarybos darbuotojams valstybinės žemės nuomos klausimais.

Valstybinė gyvulių veislininkystės priežiūros tarnyba prie Žemės ūkio ministerijos (toliau – Tarnyba) informavo Žemės ūkio ministeriją, kad Tarnyboje buvo atliktas korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymas Tarnybos veiklos srityse, laikotarpiu nuo 2013 m. spalio 1 d. iki 2014 m. rugsėjo 1 d.

Tarnybos veiklos sričių, kuriose egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė, nustatymą ir korupcijos pasireiškimo tikimybės įvertinimą atliko Tarnybos kovos su korupcija komisija, sudaryta Valstybinės gyvulių veislininkystės priežiūros tarybos prie Žemės ūkio ministerijos viršininko 2011 m. lapkričio 9 d. įsakymu Nr. 1A-48 „Dėl Valstybinės gyvulių veislininkystės priežiūros tarybos prie Žemės ūkio ministerijos kovos su korupcija komisijos sudarymo“ (toliau – Tarnybos Komisija).

Tarnybai vykdant savo funkcijas bei uždavinius bei atliekant Tarnybos nuostatuose, patvirtintuose Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2007 m. gegužės 11 d. įsakymu Nr. 3D-228 „Dėl Valstybinės gyvulių veislininkystės priežiūros tarybos prie Žemės ūkio ministerijos nuostatų ir administracijos struktūros patvirtinimo“, nurodytas funkcijas, egzistuoja korupcijos pasireiškimo tikimybė, nes vykdoma veikla atitinka Lietuvos Respublikos korupcijos prevencijos įstatymo 6 straipsnio 3 dalyje nurodytus šiuos kriterijus:

1. Pagrindinės funkcijos yra kontrolės ir priežiūros vykdymas;
2. Veikla yra susijusi su leidimų, nuolaidų, lengvatų ir kitokių papildomų teisių suteikimu ar apribojimu;
3. Daugiausia priima sprendimus, kuriems nereikia kitos valstybės ar savivaldybės įstaigos patvirtinimo.

Nagrinėtu laikotarpiu Tarnybos Komisija korupcijos tikimybę nustatinėjo visose minėtose srityse.

Tarnybos veiklos, susijusios su kontrolės funkcijų atlikimu, vertinimas.

Tarnybos nuostatų 5.6–5.12 punktuose nustatyta, kad Tarnyba pagal kompetenciją kontroliuoja veislinių gyvulių ir spermos įsigijimą ir jos panaudojimą, veislininkystės duomenų teisingumą, kaupimą, tvarkymą ir saugojimą, veislinių gyvūnų vertinimą pagal individualias savybes bei palikuonių produktyvumą, veislinių gyvūnų registravimą kilmės knygoje bei veislininkystės darbą vykdančius juridinius ir fizinius asmenis. Kiekvieną iš pirmiau nurodytų kontrolės funkcijų išsamiai reglamentuoja Lietuvos Respublikos gyvulių veislininkystės įstatymas, Žemės ūkio ministro ir Tarnybos viršininko įsakymai.

Tarnybos tikrinamieji subjektai: Lietuvos Respublikos žemės ūkio rūmai; UAB „Gyvulių produktyvumo kontrolė“; VĮ „Žemės ūkio informacijos ir kaimo verslo centras“; Galvijų ūkiai – 70

599 vnt.; Kontroliuojamų karvių ūkiai – 4087 vnt.; Mėsinių galvijų ūkiai – 766 vnt.; Kontroliuojamų kiaulių ūkiai 7 vnt.; Arklių veislynai – 64 vnt.; Avių veislynai – 7 vnt.; Ožkų, žvėrelių, triušių veislynai – 15 vnt.; Įmonės 9 vnt.; Asociacijos – 19 vnt.; Kontrolės asistentai – 312 vnt.; Sėklintojai – 420 vnt.; Ūkininkai, sėklinantys savo bandose – 50 vnt.

Kontrolės funkcijas atlieka Tamybos skyrių vedėjai ir vyriausieji specialistai – valstybiniai veislininkystės inspektoriai, jų teisės ir pareigos yra tiksliai apibrėžtos teisės aktuose bei pareigybės aprašymuose bei papildomai detalizuotos 2013 m. gegužės 28 d. Tamybos viršininko įsakymu Nr. 1A-27 patvirtintuose Teisių ir pareigų ūkio subjektų priežiūros procese sąvaduose.

Ūkio subjektų veiklos 2014 metais patikrinimų planas patvirtintas Valstybinės gyvulių veislininkystės priežiūros tamybos prie Žemės ūkio ministerijos viršininko 2014 m. vasario 5 d. įsakymu Nr. 1A-11 „Dėl Ūkio subjektų veiklos 2014 metais patikrinimų plano patvirtinimo“. Tikrinamieji ūkio subjektai atrinkti vadovaujantis Rizikos vertinimo vadovu, patvirtintu Valstybinės gyvulių veislininkystės priežiūros tamybos prie Žemės ūkio ministerijos 2012 m. gruodžio 27 d. įsakymu Nr. 1A-64 „Dėl Rizikos valdymo vadovo patvirtinimo“.

Atsižvelgiant į tai, kad teisės aktų nežinojimas ar klaidingas teisės aktų interpretavimas yra viena pagrindinių teisės aktų nesilaikymo priežasčių, Tamyba siekia užtikrinti, kad ūkio subjektai gautų lengvai pasiekiamas konsultavimo paslaugas, aiškias, vienodas konsultacijas visoje Lietuvoje, o ūkio subjekto veikimas pagal Tamybos suteiktą konsultavimą nesukeltų jam neigiamų teisinių padarinių. Šiuo tikslu Tamyboje:

1. Teikiamas konsultavimas telefonu, elektroniniu paštu, atsakant į elektronines užklausas, viešai skelbiant informaciją Tamybos internetinėje svetainėje, konsultavimas žodžiu ne ryšio priemonėmis ir kita, užtikrinantys kokybišką konsultacijų teikimą;

2. Atliekamos apklausos, siekiant nustatyti procentą ūkio subjektų, teigiančių, kad Tamybos konsultacija buvo naudinga, padėjo suprasti teisės aktus ir jų laikytis;

3. Nustatyta konsultavimo tvarka, kaip užtikrinti, kad ūkio subjektas gautų tokią pačią konsultaciją iš bet kurio konsultuojančio subjekto.

Pagrindinė Tamybos vykdomos kontrolės forma yra ūkio subjektų veiklos patikrinimų atlikimas. Planinių patikrinimų planas skelbiamas viešai Tamybos interneto tinklalapyje, neplaniniai patikrinimai atliekami turint Tamybos viršininko rašytinį pavedimą. Neplaniniam patikrinimui atlikti Inspektorius rašytinį pavedimą gauna elektroniniu paštu, originalas siunčiamas tamybinės korespondencijos paštu. Įsakymas dėl neplaninio patikrinimo atlikimo įteikiamas tikrinamam ūkio subjektui.

Siekiant, kad ūkio subjektai būtų tinkamai informuoti apie svarbiausius jų veiklai taikomus reikalavimus, o Tamyba ir ūkio subjektai vienodai vertintų veiklų rizikingumą, daugelis tikrinimų atliekami pagal viešai paskelbtus ir lengvai prieinamus kontrolinius klausimynus. Tamyba nuolat vertina, koks procentas yra ūkio subjektų, kurie tvirtina, kad kontroliniai klausimynai padėjo suprasti teisės aktų reikalavimus ir geriau juos įgyvendinti. Tamybos darbuotojas, atlikęs patikrinimą, kartu su pasirašyti teikiamu patikrinimo aktu ūkio subjektui pateikia užpildyti anketą apie patikrinimo akto (klausimyno) taikymo naudingumą. Tamybos darbuotojas užpildytą ir nuskenuotą anketą siunčia el. paštu veislininkyste@zum.lt. Kontroliniai klausimynai peržiūrimi – du kartus per metus – nuo vasario 1 d. iki gegužės 1 d. ir nuo rugpjūčio 1 d. iki lapkričio 1 d. Siekiama perspektyvinio patikrinimų dalies didėjimo naudojant kontrolinius klausimynus.

Tamybos viršininko įsakymais yra patvirtintos pieninių gyvulių produktyvumo kontrolę atliekančių asmenų, gyvulių sėklintojo, sėklinimo įmonės, veislininkystės institucijos patikrų tvarkos, tikrinimo klausimynai ir aprašai bei patikrinimų protokolai, kurie detalčiai nustato Tamybos specialistų atliekamų ūkio subjektų veiklos patikrinimų, ir jų rezultatų įforminimo procedūras.

Visos aukščiau įvardytos priemonės, įtvirtintos Tamybos viršininko įsakymais, Tamybos Komisijos nuomone, užkerta kelią piktnaudžiavimui tamybine padėtimi, korupcijai, savavališkų patikrinimų atlikimui, neturint pakankamo pagrindo, taip pat paisoma Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatyme įtvirtintų ūkio subjektų veiklos priežiūros principų.

Tarybos Komisija, atlikusi Tarybos veiklos, susijusios su kontrolės funkcijų atlikimu, vertinimą, konstatuoja, kad nuolat vykstantis teisės aktų, reglamentuojančių kontrolės ir priežiūros funkcijas, tobulinimas, veiklos efektyvumo rodiklių vertinimas, lemia tai, kad vykdoma ūkio subjektų priežiūros veikla tampa skaidresnė ir priimtinesnė tikrinamiesiems bei skatina į inspektorių žiūrėti ne kaip į baudėją, bet kaip į pagalbininką, patarėją. Tai patvirtina faktas, jog per analizuojamą laikotarpį Tamyboje nebuvo gauta asmenų skundų, pranešimų ar kitokio pobūdžio informacijos dėl kontrolės funkcijas atliekančių Tarybos specialistų veiklos teisėtumo, priešingai – registruotos anketos, kuriose sulaukta teigiamų vertinimų.

Tarybos veiklos, susijusios su veislininkystės veiklos licencijų išdavimu, vertinimas.

Tarybos nuostatų 5.4 punkte nustatyta, kad Tamyba išduoda fiziniams ir juridiniams asmenims leidimus užsiimti veislininkystės veikla.

Per nagrinėjamą laikotarpį Tamyba yra išdavusi 27 licencijas ir atliko šiuos korupcijos rizika mažinančius veiksmus:

1. 2014 m. vienas valstybės tamautojas dalyvavo Lietuvos viešojo administravimo instituto organizuojuose, 8 akademinį valandų trukmės mokymuose „Teisės aktų ar jų projektų antikorporcinis vertinimas“;

2. 2014 m. buvo parengtas ir pateiktas Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2000 m. spalio 3 d. įsakymo Nr. 282 „Dėl Licencijų gyvulių sėklinimo centrų, kergimo punktų bei embrionų ir kiaušialąsčių persodinimo įmonių veiklai išdavimo tvarkos, Reikalavimų gyvulių sėklinimo centrams, kergimo punktams bei embrionų ir kiaušialąsčių persodinimo įmonėms, jų personalui ir įrangai, Licencijų gyvulių sėklintojams išdavimo ir sėklintojų bei embrionų persodinimo kursų organizavimo tvarkos“ pakeitimo projektą (toliau – projektas), kuriame ne tik siūloma panaikinti perteklinius reikalavimus asmenims turėti Tarybos leidimus, bet ir įtvirtinti konkrečius licencijai gauti teiktinų dokumentų baigtinius sąrašus, licencijų galiojimo sustabdymo ir panaikinimo pagrindus bei su Ūkio ministerijos pritarimu, įgyvendinti licencijų išdavimo modelius. Jau kitą dieną po deklaracijos pateikimo, asmuo įgytą teisę vykdyti gyvulių sėklinimo veiklą.

Parengtame projekte nustatytos objektyvios ir faktiniais duomenimis paremtos licencijų išdavimo sąlygos, kurios sumažintų korupcijos tikimybę, nes sprendimas priimamas pagal faktinius kriterijus išvengiant subjektyvaus vertinimo.

Paraiškas licencijai gauti Tamyboje nagrinėja Veislininkystės veiklos licencijų išdavimo komisija, sudaryta Valstybinės gyvulių veislininkystės priežiūros tarybos prie Žemės ūkio ministerijos viršininko 2010 m. vasario 20 d. įsakymu Nr. 1A-9. Į šios komisijos sudėtį įtraukti ne tik Tarybos specialistai, bet ir Žemės ūkio ministerijos ir Valstybinės maisto ir veterinarijos tarybos atstovai.

Tarybos Komisija nustatė, kad veislininkystės veiklos, kurioms vykdyti reikalingos licencijos, licencijuojamos veiklos sąlygos ir bendrieji principai, reikalavimai asmenims siekiantiems gauti gyvulių veislininkystės veiklos licencijas mažina korupcijos tikimybę dėl aiškiai išdėstytų sąlygų licencijai gauti, sprendimų priėmimo kriterijų ir terminų.

Tarybos priimami sprendimai, kuriems nereikia kitos valstybės ar savivaldybės institucijos Patvirtinimo.

Tamybai suteikta teisė pagal kompetenciją rengti norminius teisės aktus (įsakymus) ir kontroliuoti jų vykdymą.

Sprendimai, susiję su Tarybos turto valdymu, naudojimu ir disponavimu juo, kuriems nereikia kitos valstybės ar savivaldybės įstaigos patvirtinimo, priimami vadovaujantis Lietuvos Respublikos įstatymais, Vyriausybės nutarimais bei žemės ūkio ministro įsakymais, taip pat galioja Tarybos Apskaitos politika, finansų kontrolės taisyklės, patvirtintos Tarybos viršininko įsakymu, kurios esant poreikiui nuolat tobulinamos ir vykdomos.

Taryba nustatė papildomas kontrolės procedūras, užtikrinančias tinkamą Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatyme įtvirtintų procedūrų laikymąsi, teisėtą ir racionalų valstybės biudžeto lėšų panaudojimą, sudarant ir vykdamas prekių ir paslaugų įsigijimo sutartis. Tarybos

viršininko 2013 m. liepos 24 d. įsakymu Nr. 1A-34 buvo patvirtintos Valstybinės gyvulių veislininkystės priežiūros tarybos prie Žemės ūkio ministerijos viešųjų pirkimų organizavimo ir vidaus kontrolės taisyklės, kurios, siekiant užtikrinti tinkamą viešųjų pirkimų proceso valdymą, nustatyti galimas klaidas ar pažeidimus bet kuriame pirkimų proceso etape, užkirsti jiems kelią ateityje, apima visą pirkimų procesą, t. y. poreikių formavimą, pirkimų planavimą, iniciavimą ir pasirengimą jiems, pirkimų vykdymą, pirkimo sutarties sudarymą, vykdymą ir jos rezultatų įvertinimą. Pirkimų suvestinė ir informacija apie mažos vertės pirkimus yra paskelbta Tarybos tinklalapyje www.veislininkyste.lt skiltyje viešieji pirkimai.

Tarybos Komisija, atlikusi priimamų sprendimų, kuriems nereikia kitos valstybės ar savivaldybės institucijos patvirtinimo, vertinimą, konstatuoja, kad sprendimų priėmimo veikla Taryboje yra tinkamai reglamentuota, teisės aktuose yra numatytos ir paskirstytos atsakomybės sritys. Vertinant teisės aktų nuostatą, teisės aktų prieštaravimų, spragų nenustatyta, todėl darytina prielaida, kad galimybės pasireikšti korupcijai viešųjų pirkimų srityje nėra.

Taryba išvadoje pateikė apibendrinimą, kad nors Tarybos veikla yra reglamentuota įstatymų ir kitų teisės norminių aktų, nustatyti sprendimų priėmimo kriterijai ir procedūros, Tarybos skyrių uždaviniai ir funkcijos yra nustatytos skyrių nuostatuose, o Tarybos specialistų funkcijos nustatytos pareigybių aprašymuose, tačiau remiantis Lietuvos Respublikos korupcijos prevencijos įstatyme nustatytais korupcijos pasireiškimo tikimybės kriterijais, korupcijos pasireiškimo tikimybė visgi egzistuoja. Tarybos veikla atitinka 3 iš 7 korupcijos pasireiškimo tikimybės kriterijų. Didžiausia korupcijos pasireiškimo tikimybė egzistuoja Tarybos specialistams atliekant kontrolės ir priežiūros funkcijas. Siekiant valdyti korupcijos rizikos veiksnius ir iki minimumo sumažinti korupcijos pasireiškimo tikimybę Tarybos kontrolės ir priežiūros funkcijų srityse, siūloma:

1. Organizuoti mokymus korupcijos prevencijos klausimais;

2. Parengti rekomendacijas dėl sąlygų, lemiančių pažeidimo mažareikšmiškumą, apibrėžiant sprendimo dėl nuobaudos skyrimo priėmimo, aplinkybių, kurioms esant toks sprendimas gali būti priimtas.

Tarybos Komisija, atsižvelgdama į analizuojamą laikotarpį priimtų dokumentų aktualumą Tarybos atliekamoms funkcijoms, konstatuoja, kad tinkamai juos įgyvendinant sumažėja korupcijos pasireiškimo rizika iki minimumo ir rekomenduoja nuolat juos peržiūrėti ir, esant poreikiui, tobulinti.

Valstybinė augalininkystės tarnyba prie Žemės ūkio ministerijos (toliau – VATŽŪM) informavo Žemės ūkio ministeriją, kad VATŽŪM buvo atliktas korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymas VATŽŪM veiklos srityse. Analizuotas laikotarpis nuo 2013 m. liepos 1 d. iki 2014 m. II ketvirčio pabaigos.

Korupcijos pasireiškimo tikimybę nustatė Kovos su korupcija Valstybinėje augalininkystės tarnyboje prie Žemės ūkio ministerijos programos įgyvendinimo koordinavimo komisija, sudaryta VATŽŪM direktoriaus 2011 m. birželio 28 d. įsakymu Nr. A1-211 „Dėl kovos su korupcija Valstybinėje augalininkystės tarnyboje prie Žemės ūkio ministerijos organizavimo“ (toliau – VATŽŪM Komisija).

Atlikus analizę VATŽŪM teigia, kad VATŽŪM korupcijos pasireiškimo tikimybė egzistuoja, nes atitinka Lietuvos Respublikos korupcijos prevencijos įstatymo 6 straipsnyje nurodytus kriterijus:

- 1) pagrindinės funkcijos yra kontrolės ir priežiūros vykdymas;

- 2) veikla yra susijusi su leidimų, nuolaidų, lengvatų ir kitokių papildomų teisių suteikimu ar apribojimu;

- 3) daugiausia priima sprendimus, kuriems nereikia kitos valstybės ar savivaldybės įstaigos patvirtinimo;

- 4) naudojama valstybės ar tarybos paslaptį sudaranti informacija.

VATŽŪM veiklos, susijusios su kontrolės funkcijų atlikimu, vertinimas.

Genetiškai modifikuotų organizmų kontrolė.

Valstybinės augalininkystės tarybos prie Žemės ūkio ministerijos nuostatų, patvirtintų Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2010 m. gegužės 24 d. įsakymu Nr. 3D-490 (toliau – Nuostatai), 9.4 papunktyje nustatyta, kad VATŽŪM vykdo genetiškai modifikuotos dauginamosios medžiagos, žmonių maistui ir gyvūnų pašarams neskirtų genetiškai modifikuotų augalų ir augalinių produktų stebėseną ir kontrolę vidaus rinkoje ir pasienyje, taip pat genetiškai modifikuotų augalų pasėlių auginimo kontrolę.

Remiantis teisės aktų nuostatomis, VATŽŪM pavesta tikrinti pasienyje įvežamus iš trečiųjų šalių neskirtus žmonių maistui ir gyvūnų pašarams genetiškai modifikuotus augalus ir augalinius produktus bei genetiškai modifikuotų žemės ūkio, daržo, sodo ir dekoratyvinių augalų dauginamąją medžiagą; vykdyti genetiškai modifikuotos žemės ūkio, daržo, sodo ir dekoratyvinių augalų dauginamosios medžiagos kontrolę vidaus rinkoje; vykdyti genetiškai modifikuotų žemės ūkio, daržo augalų sėklinių pasėlių, sodo augalų dauginamosios medžiagos medelynų bei dekoratyvinių augalų dauginamosios medžiagos augynų ir jų naudojimo kontrolę.

VATŽŪM specialistų veiksmai atliekant GMO priežiūrą ir kontrolę bei jų teisės ir pareigos yra tiksliai apibrėžtos teisės aktuose, struktūrinio padalinio (regioninio skyriaus, fitosanitarijos posto) nuostatuose bei specialistų, atliekančių kontrolės funkcijas, pareigybių aprašymuose. GMO kontrolės ir (arba) priežiūros tvarką reglamentuojančiuose teisės aktuose taip pat yra įtvirtinta konkreti ir tiksli sprendimų priėmimo procedūra: sprendimų priėmimo principai, kriterijai ir terminai. Tam tikrais atvejais, prieš priimdami sprendimą, VATŽŪM specialistai, vykdami GMO kontrolę, paima mėginius ir siunčia juos į laboratoriją laboratoriniams tyrimams atlikti. Šiuo atveju sprendimas priimamas remiantis laboratorinių tyrimų rezultatais. Todėl galima teigti, kad dažniausiai sprendimai GMO kontrolės srityje priimami kolegialiai. Mėginių laboratoriniams tyrimams paėmimo tvarka nustatyta VATŽŪM direktoriaus patvirtintose metodikose.

Šviežių vaisių ir daržovių kontrolė.

Nuostatų 9.2 papunktyje nustatyta, kad VATŽŪM užtikrina įvežamų, išvežamų ir tiekiamų rinkai vaisių ir daržovių rūšiavimo, pakavimo vietose ir didmeninėje prekyboje atitikties prekybos standartams kontrolę.

Remiantis teisės aktų nuostatomis, VATŽŪM atlieka šviežių vaisių ir daržovių atitikties nustatytiems prekybos standartams patikras jų rūšiavimo ir pakavimo vietose, didmeninėje prekyboje, taip pat juos eksportuojant, importuojant bei iš kitų Europos Sąjungos šalių narių gabenant vidaus rinkai. Šviežių vaisių ir daržovių kontrolę atlieka regioninių skyrių ir fitosanitarijos postų specialistai.

Kontrolės institucijų specialistams, tikrinantiems šviežių vaisių ir daržovių atitiktį prekybos standartams, teisės aktų nustatyti papildomi reikalavimai – jie turi būti baigę mokymo kursą pagal kontrolės institucijų su Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerija (toliau – Žemės ūkio ministerija) suderintą bendrą mokymo programą bei turėti mokymo kursų baigimo pažymėjimus.

Atitikties nustatytiems prekybos standartams patikrinimai vykdomi taikant VATŽŪM direktoriaus patvirtintą metodiką. VATŽŪM specialistų veiksmai, atliekant šviežių vaisių ir daržovių kontrolę, bei jų teisės ir pareigos yra tiksliai apibrėžtos teisės aktuose, struktūrinio padalinio (regioninio skyriaus, fitosanitarijos posto) nuostatuose bei specialistų, atliekančių kontrolės funkcijas, pareigybių aprašymuose. Šviežių vaisių ir daržovių kontrolės tvarką reglamentuojančiuose teisės aktuose taip pat yra įtvirtinta konkreti ir tiksli sprendimų priėmimo procedūra: sprendimų priėmimo principai, kriterijai ir terminai. Dažniausiai pirminį ir pakartotinį tikrinimą atlieka skirtingi VATŽŪM regioninio skyriaus ar fitosanitarijos posto specialistai, todėl galima teigti, kad sprendimai šioje kontrolės srityje priimami kolegialiai.

Fitosanitarinė kontrolė.

Nuostatų 9.1 papunktyje nustatyta, kad VATŽŪM užtikrina valstybinę importuojamų, eksportuojamų, gabenamų tranzitu augalų, augalinių produktų ir su jais susijusių objektų fitosanitarinę kontrolę.

Teisės aktuose yra nustatyti kontrolę atliekantys subjektai – regioninių skyrių ir fitosanitarijos postų specialistai. Vykdydami fitosanitarinę kontrolę, VATŽŪM specialistai atlieka fitosanitarinius tikrinimus. Teisės aktai griežtai nustato priemonių, kurias fitosanitarinio tikrinimo metu gali naudoti VATŽŪM specialistai, rūšis ir naudojimo tvarką, specialistų priimamų sprendimų procedūrą, kriterijus ir terminus. Taip pat nustatyta VATŽŪM specialistų sprendimų dėl fitosanitarijos priemonių naudojimo į Lietuvos Respublikos teritoriją įvežamiems augalams, augaliniams produktams ir kitiems objektams, sprendimų dėl fitosanitarijos priemonių naudojimo augalams, augaliniams produktams ir kitiems objektams, esantiems Lietuvos Respublikos teritorijoje, apskundimo VATŽŪM direktoriui tvarka ir terminai bei direktoriaus sprendimų apskundimo tvarka ir terminai.

VATŽŪM direktoriaus patvirtintose metodikose nustatyti specialistų, atliekančių tikrinimą, teisės ir pareigos, jų veiksmai, veiksnių atlikimo vieta, tvarka ir terminai, kriterijai, kuriais remiantis specialistai turi imtis konkrečių priemonių, priemonių rūšys ir taikymo tvarka.

Augalų dauginamosios medžiagos tiekimo rinkai kontrolė.

Nuostatų 9.5 papunktyje nustatyta, kad VATŽŪM užtikrina dauginamosios medžiagos kokybės kontrolę.

VATŽŪM atlieka teisės aktuose, reglamentuojančiuose žemės ūkio, sodo, daržo ir dekoratyvinių augalų dauginamosios medžiagos tiekimą rinkai, sertifikavimą ir augalų dauginamosios medžiagos įvežimą iš ne Europos Sąjungos valstybių narių ir ne Europos ekonominės erdvės valstybių, nustatytų reikalavimų vykdymą.

Taip pat VATŽŪM atlieka įgaliotųjų aprobeutojų, mėginių ėmėjų ir laboratorijų darbo kontrolę. Dauginamosios medžiagos tiekėjų veiklos kontrolė rinkoje vykdoma vadovaujantis Tarnybos direktoriaus nustatyta tvarka, kurioje detalčiai reglamentuoti kontrolę atliekantys subjektai, kontrolės atlikimo procedūros, kriterijai, kuriais remiantis VATŽŪM specialistai priima sprendimus, sprendimų priėmimo terminai ir tvarka, sprendimų apskundimo tvarka.

Grūdų kontrolė.

Nuostatų 9.5 papunktyje nustatyta, kad VATŽŪM užtikrina grūdų kontrolę.

Grūdų kontrolė apima grūdų ir jų produktų kokybės vertinimą, sandėlių licencijavimą ir jų veiklos priežiūrą.

Grūdų kontrolę atlieka Augalininkystės produktų kokybės tyrimų laboratorijos (skyriaus) specialistai. Teisės aktuose nustatyta grūdų kontrolės atlikimo tvarka, kriterijai ir reikalavimai, VATŽŪM specialistų, atliekančių grūdų kontrolę, teisės ir pareigos, tikrinimo atlikimo bei sprendimų priėmimo terminai, numatyta asmenų, pažeidusių minėtų teisės aktų reikalavimus, atsakomybė ir priemonės, kurias gali taikyti VATŽŪM specialistai ūkio subjektų, nesilaikančių teisės aktų reikalavimų, atžvilgiu, taip pat VATŽŪM tampaautojų veiksnių ir išvadų dėl licencijuoto grūdų sandėlio veiklos ginčijimo ir apskundimo tvarka.

Trąšų kontrolė.

Nuostatų 9.5 papunktyje nustatyta, kad VATŽŪM užtikrina trąšų kontrolę.

Trąšų laikymo, naudojimo ir apskaitos kontrolę vykdo bei ūkio subjektų veiklos tikrinimus šioje srityje atlieka VATŽŪM regioninių skyrių specialistai. Trąšų laikymo, naudojimo ir apskaitos kontrolės planavimą ir veiksnių koordinavimą vykdo VATŽŪM Agrochemijos skyrius. Trąšų laikymo, naudojimo ir apskaitos reikalavimai nustatyti teisės aktuose.

Augalų apsaugos produktų kontrolė.

Nuostatų 9.3 papunktyje nustatyta, kad VATŽŪM vykdo augalų apsaugos produktų (toliau – AAP) įvežimo, vežimo, tiekimo rinkai, saugojimo ir naudojimo kontrolę.

Siekiant apsaugoti žmonių sveikatą ir aplinką nuo AAP kenksmingo poveikio, regioninių skyrių specialistai vykdo teisės aktų nustatytą AAP vežimo, saugojimo, tiekimo rinkai, pakavimo,

ženklinimo ir naudojimo kontrolę. Teisės aktuose nustatytos skyriaus ir skyriaus specialistų teisės ir pareigos, jų veiksmi, atliekami nustačius pažeidimus, bei sprendimų priėmimo tvarka.

VATŽŪM išvados.

Atlikus minėtų VATŽŪM veiklos sričių, kuriose pagrindinės funkcijos yra kontrolės ar priežiūros vykdymas, vertinimą VATŽŪM teigia, kad labiausiai su kontrolės vykdymu yra susijusi VATŽŪM regioninių skyrių ir fitosanitarijos postų specialistų (toliau – kontrolės padaliniai) veikla. Minėtų padalinių specialistai kontroliuoja, kaip laikomasi teisės aktų reikalavimų, bei tikrina, ar ūkio veiklos subjektai nepažeidžia teisės aktų. Išanalizavus bei įvertinus teisės aktus, reglamentuojančius kontrolės padalinių specialistų veiklą, galima teigti, kad veikla (išskyrus augalų apsaugos produktų reklamavimą, kenksmingųjų organizmų ir ligų kontrolės veiklą) yra išsamiai reglamentuota įstatymų, įstatymų lydymųjų teisės aktų, VATŽŪM nuostatų, žemės ūkio ministro ir VATŽŪM direktoriaus įsakymais patvirtintų taisyklių, tvarkos aprašų, nustatytos aiškios sprendimų priėmimo procedūros, padalinių ir atskirų specialistų funkcijos nustatytos padalinių nuostatuose ir pareigybių aprašymuose. Teisės aktuose detalios nustatyti kontrolės vykdymo formos, tvarka, periodiškumas.

Dažniausiai VATŽŪM atliekamą kontrolę reglamentuojančiuose teisės aktuose sprendimų priėmimo ir kontrolės vykdymo funkcijos yra atskirtos. Tiesiogines kontrolės funkcijas atlieka kontrolės padalinių specialistai, o svarbiausius sprendimus VATŽŪM veiklos srityse priima direktorius ar jo įgalioti asmenys. Sprendimai įforminami direktoriaus įsakymuose. Teisės aktuose įtvirtintos konkrečios ir tikslios sprendimų priėmimo procedūros (principai, kriterijai, terminai). Sprendimai priimami remiantis teisės aktų reikalavimais, atsižvelgiant į ūkio subjektų veiklos kontrolės rezultatus. Tai sumažina galimybę sprendimą priimančiam subjektui veikti savo nuožiūra.

Pagrindinė VATŽŪM vykdomos kontrolės forma yra ūkio subjektų veiklos patikrinimų atlikimas. Visus (tiek planinius, tiek neplaninius) patikrinimus kontrolės padalinių specialistai atlieka tik turėdami tiesioginio vadovo rašytinį pavedimą. Planinių patikrinimų planai skelbiami VATŽŪM interneto svetainėje. Tai užkerta kelią savavališkiems patikrinimams atlikti, neturint pakankamo pagrindo.

Taip pat vadovaujantis Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo nuostatomis, VATŽŪM įdiegta rizikos vertinimo sistema, t. y. direktoriaus įsakymais patvirtinti planuojamų tikrinti ūkio subjektų sąrašų sudarymo kriterijai pagal įvairias VATŽŪM atliekamos kontrolės sritis. Vertinant riziką, vertinama, kaip ūkio subjektas laikėsi teisės aktų reikalavimų anksčiau, taip pat kokio pobūdžio ūkinės veiklos rizikingumas, pavojingumas, kokia žalos ar pavojaus asmenims, visuomenei, aplinkai atsiradimo tikimybė. Nurodyti kriterijai yra skelbiami VATŽŪM interneto svetainėje, kad ūkio subjektas žinotų, kas lemia jo rizikingumo lygio nustatymą ir atitinkamai ūkio subjekto atžvilgiu vykdomos ūkio subjekto priežiūros intensyvumą.

Siekiant suteikti daugiau aiškumo, skaidrumo ir efektyvumo ūkio subjektų kontrolės procesui, atliekant ūkio subjektų veiklos patikrinimus yra naudojami kontroliniai klausimynai, sudaryti iš kontrolinių klausimų, kurie atspindi svarbiausius teisės aktų reikalavimus ūkio subjektams bei yra aiškiai ir suprantamai suformuluoti. Už reikalavimus, neįtrauktus į kontrolinį klausimyną, priežiūros institucija neskiria poveikio priemonių (visų pirma, baudų), tačiau konsultuoja, išskyrus išimtinius atvejus, kai poveikio priemonės yra būtinos siekiant užkirsti kelią reikšmingos žalos ar pavojaus visuomenei ar aplinkai atsiradimui. Kontrolinių klausimynų taikymas padeda ūkio subjektams žinoti, ką konkrečiai ir kaip tikrins kontrolę atliekantis specialistas.

VATŽŪM užtikrintas veiksmingas vidaus kontrolės mechanizmas. Kontrolės padalinių veiklą bei jų vykdomą ūkio subjektų veiklos priežiūrą kontroliuoja minėtų padalinių vadovai. VATŽŪM Augalų dauginamosios medžiagos, Fitosanitarijos skyrius ir Agrochemijos skyrius (toliau – metodiniai skyriai) pagal kompetenciją atlieka metodinį vadovavimą kontrolės padaliniams, koordinuoja jų veiklą, analizuoja rezultatus bei teikia rekomendacijas. Kontrolės ir metodinių padalinių veiklą kontroliuoja VATŽŪM direktoriaus pavaduotojai pagal priskirtas veiklos administravimo sritis.

VATŽŪM vidaus kontrolės mechanizmas yra pakankamai veiksmingas, dėl veiklos tikrinimo metu nustatytų pažeidimų atliekami tamybiniai tyrimai ir pažeidimus padariusiems tarnautojams ir darbuotojams taikoma tamybinė ir drausminė atsakomybė.

Atkreiptinas dėmesys, kad šiuo metu nėra pakankamai reglamentuota neprižiūrimų (piktžolėtų) žemės plotų priežiūros tvarka bei šios srities reikalavimai ūkio subjektams. Per analizuojamą laikotarpį VATŽŪM buvo gautas 1 skundas dėl kontrolės padalinio veiklos teisėtumo.

VATŽŪM teisės aktai yra periodiškai peržiūrimi, nuolat vykdomas nustatytų teisinio reglamentavimo spragų ar kolizijų taisymas.

VATŽŪM veiklos, susijusios su leidimų, papildomų teisių suteikimu, vertinimas.

Fitosanitariniai sertifikatai.

Fitosanitarinis sertifikatas – VATŽŪM išduodamas oficialus dokumentas, kuriuo pažymima, kad fitosanitarinė augalų, augalinių produktų ir kitų objektų būklė atitinka juos įvežančios šalies nustatytus reikalavimus. Fizinis ar juridinis asmuo, norėdamas išvežti iš Lietuvos Respublikos augalus, augalinius produktus ir su jais susijusius objektus į ne Europos Sąjungos valstybes nares, su prašymu išduoti fitosanitarinį sertifikatą kreipiasi į VATŽŪM regioninį skyrių ar Klaipėdos jūrų uosto pasienio kontrolės punkto fitosanitarijos postą.

Leidimai įvežti į Lietuvos Respublikos teritoriją tam tikrus augalus ir augalinius produktus kenksminguosius organizmus, augalus, augalinius produktus ir su jais susijusius objektus, kurie skirti moksliniams tyrimams selekcijos tikslams.

Kontroliuojamos tiriamosios medžiagos tyrėjas, norintis gauti oficialų leidimą įvežti ir (arba) vežti mokslo ir veislių selekcijos tikslams tam tikrus augalų ir augalinių produktų kenksmingus organizmus, augalus, augalinius produktus ir kitus objektus ar oficialų VATŽŪM raštą, skirtą tiriamajai medžiagai pervežti šalies teritorijoje, turi ne mažiau nei prieš 30 darbo dienų VATŽŪM pateikti prašymą bei kitus reikalingus dokumentus.

Leidimai augalų pasus išrašyti patiems Lietuvos Respublikos fitosanitarinio registro objektams.

Augalų pasus išduoda VATŽŪM, taip pat išduoti augalo pasą leidžiama fiziniams ir juridiniams asmenims (toliau – asmenys), turintiems rašytinį VATŽŪM leidimą. VATŽŪM vykdo asmenų, kurie nori išsirašyti augalo pasus patys, vertinimą, suteikia įgaliojimus išsirašyti augalų pasus savo užaugintai produkcijai ir vykdo minėtųjų asmenų kontrolę dėl atitikties fitosanitarijos reikalavimams.

Teisės naudoti patvirtintą medinės pakavimo medžiagos ženklą suteikimas.

Fizinis ir juridinis asmuo (toliau – pareiškėjas), siekdamas ženklinti medinės pakavimo medžiagos (toliau – MPM) ir (arba) medieną, skirtą jai gaminti, pateikia VATŽŪM nustatytos formos prašymą suteikti teisę ženklinti MPM ir (arba) medieną, skirtą jai gaminti, ir įrašyti į fizinių ir juridinių asmenų, turinčių teisę ženklinti MPM ir (arba) medieną, skirtą jai gaminti, sąrašą.

Siekdamas patikrinti fizinių ir juridinių asmenų naudojamų medienos džiovinimo kamerų atitiktį teisės aktuose nustatytiems reikalavimams, VATŽŪM direktorius sudaro Džiovinimo kamerų vertinimo komisiją.

Teisė ženklinti MPM ir (arba) medieną, skirtą jai gaminti, pareiškėjui suteikiama Tamybos direktoriaus įsakymu, o sąrašas skelbiamas Tamybos interneto svetainėje.

Leidimai prekiauti augalų apsaugos produktais.

Leidimus išduoda, patikslina, įspėja apie jų galiojimo sustabdymą, sustabdo jų galiojimą, panaikina jų galiojimo sustabdymą, panaikina jų galiojimą VATŽŪM. Leidimas išduodamas neterminuotam laikui, Lietuvos Respublikos Vyriausybės nustatyta tvarka. Leidimą išduoda VATŽŪM direktorius arba jo įgaliotas asmuo.

Leidimui gauti pareiškėjai pateikia VATŽŪM patvirtintos formos prašymą išduoti leidimą ir susijusius dokumentus. Dokumentai pateikiami ir gaunami per atstumą, elektroninėmis priemonėmis per Kontaktinį centrą arba tiesiogiai per VATŽŪM. Leidimas prekiauti AAP išduodamas pareiškėjui VATŽŪM nustatyta elektronine forma.

Vienkartiniai leidimai įvežti augalų apsaugos produktus iš ne Europos Sąjungos valstybių narių ir ne Europos ekonominės erdvės valstybių.

Asmenys, kurie kreipiasi dėl vienkartinio leidimo išdavimo, VATŽŪM nustatytos formos prašymą bei kitus teisės aktuose nurodytus dokumentus pateikia ir gauna per atstumą, elektroninėmis priemonėmis per Kontaktinį centrą arba tiesiogiai per VATŽŪM. Vienkartinis leidimas išduodamas asmeniui VATŽŪM nustatyta elektronine forma. Priėmus sprendimą atsisakyti išduoti vienkartinį leidimą, fiziniam arba juridiniam asmeniui pranešama apie atsisakymo jį išduoti motyvus ir sprendimo apskundimo tvarką.

Licencijos užsiimti licencijuoto grūdų sandėlio veikla.

Lietuvos Respublikoje įregistruoti juridiniai ar fiziniai asmenys, kurių veikla susijusi su grūdų saugojimu, apdorojimu ir didmenine prekyba, pageidaujantys verstis licencijuoto grūdų sandėlio veikla, turi turėti VATŽŪM išduotą licenciją.

VATŽŪM vykdomos licencijų išdavimo, registravimo, licencijos galiojimo sustabdymo, sustabdymo panaikinimo, licencijų galiojimo panaikinimo, licencijuotų grūdų sandėlių veiklos priežiūros procedūros yra detalai reglamentuotos teisės aktuose.

Licencijos išduodamos neterminuotam laikui. Teisės aktai detalai reglamentuoja licencijos galiojimo sustabdymo ar panaikinimo sąlygas ir tvarką. Remdamasis komisijos išvadomis, sprendimą dėl licencijos išdavimo priima VATŽŪM direktorius.

Licencijos verstis licencijuoto bulvių, daržovių ir vaisių sandėlio veikla.

Lietuvos Respublikoje įregistruota įmonė, ūkininkas, kurių veikla susijusi su bulvių, daržovių ir vaisių saugojimu, apdorojimu ir didmenine prekyba, pageidaujantys verstis licencijuoto bulvių, daržovių ir vaisių sandėlio veikla, turi turėti VATŽŪM išduotą licenciją.

Licencijų bulvių, daržovių ir vaisių sandėlio veiklai išdavimą, jų galiojimo sustabdymą ir panaikinimą, kriterijus šalies įmonėms ar užsienio įmonių filialams (toliau – įmonės), ūkininkams, pageidaujantiems vykdyti licencijuoto bulvių, daržovių ir vaisių sandėlio veiklą reglamentuoja žemės ūkio ministro įsakymu patvirtintos taisyklės.

VATŽŪM direktoriaus įsakymai dėl licencijos bulvių, daržovių ir vaisių sandėlio veiklai išdavimo ir pakartotinio išdavimo, licencijos galiojimo sustabdymo, licencijos galiojimo panaikinimo bei licencijos galiojimo sustabdymo panaikinimo skelbiami VATŽŪM svetainėje.

Dauginamosios medžiagos tiekėjų atestavimas.

Dauginamosios medžiagos tiekėjų atestavimas – procedūra, kuria VATŽŪM įvertina, ar dauginamosios medžiagos tiekėjai atitinka teisės aktų nustatytus reikalavimus, ir įrašo juos į atestuotų dauginamosios medžiagos tiekėjų sąrašą. VATŽŪM direktorius sudaro Augalų dauginamosios medžiagos atestavimo komisiją, kurios darbe gali būti kviečiami dalyvauti kompetentingi specialistai iš kitų institucijų.

Pažymėjimai (sertifikatai) apie augalo veislės įrašymą į Nacionalinį augalų veislių sąrašą.

VATŽŪM sudaro ir tvarko Nacionalinį augalų veislių sąrašą (Žemės ūkio ministerijos nustatyta tvarka). Augalų veislių tyrimų rezultatams nagrinėti ir vertinti, pasiūlymams dėl augalų naujų veislių įrašymo į Nacionalinį augalų veislių sąrašą ar dėl išbraukimo iš jo teikti sudaroma Valstybinė augalų veislių vertinimo komisija (toliau – komisija). Jos sudėtį ir nuostatus tvirtina žemės ūkio ministras.

VATŽŪM teikiamos išvados.

Atlikus teisės aktų, reglamentuojančių leidimų, licencijų išdavimą ir kitų papildomų teisių suteikimą galima teigti, kad minėtuose teisės aktuose aiškiai ir tiksliai reglamentuojama administracinės procedūros eiga, terminai, nustatyti konkretūs ir objektyvūs reikalavimai procedūroje dalyvaujantiems asmenims. Teisės aktuose aiškiai nurodyti leidimus, licencijas ir kitus dokumentus išduodantys subjektai, išsamiai apibrėžtos jų kompetencijos ribos, todėl galimybė šiems subjektams veikti savo nuožiūra yra apribota. Sprendimą dėl daugumos leidimų, licencijų išdavimo ir kitų papildomų teisių suteikimo priima VATŽŪM direktorius. Kai kuriuos sprendimus priima kiti VATŽŪM įgalioti specialistai savo nuožiūra. Daugumai sprendimų yra numatyta

kolegiali sprendimo priėmimo procedūra – kolegiali institucija (komisija) atlieka situacijos ir dokumentų patikrinimą ir įvertinimą bei pateikia sprendimą priimančiam asmeniui motyvuotą nuomonę dėl leidimo, licencijos išdavimo ir (arba) neišdavimo ar kitos papildomos teisės suteikimo arba nesuteikimo. Įvertinęs komisijos išvadas, VATŽŪM direktorius priima galutinį sprendimą. Teisės aktuose yra nustatyti aiškūs kriterijai, principai ir sąlygos, kuriais vadovaujantis priimami sprendimai dėl leidimų, licencijų ar kitų dokumentų išdavimo, numatyti konkretūs sprendimų priėmimo kriterijai. Teisės aktai numato vienodas sąlygas pareiškėjams gauti minėtus, papildomas teises suteikiančius, dokumentus. Tuo užtikrinamas veiklos ir sprendimų priėmimo skaidrumas.

Teisės aktuose yra atskirtas sprendimo išduoti papildomas teises suteikiančius dokumentus priėmimo ir šios veiklos priežiūros / kontrolės funkcijų įgyvendinimas bei tas funkcijas atliekantys subjektai.

Atliekama sprendimų priėmimo prevencinė, einamoji, paskesnioji kontrolė. Sprendimų priėmimo kontrolė atliekama vadovaujantis bendraisiais teisės principais. Vykdamas minėtą veiklą, taikomas „vieno langelio“ principas. Kai kurių leidimų išdavimo paslauga perkelta į elektroninę erdvę. Per analizuojamą laikotarpį VATŽŪM nebuvo gauta asmenų skundų, pranešimų ar kitokio pobūdžio informacijos dėl VATŽŪM subjektų, išduodančių leidimus, licencijas ir kitus dokumentus, veiklos ir priimtų sprendimų teisėtumo, pagrįstumo. VATŽŪM negauta duomenų, kad būtų pradėti ikiteisminiai tyrimai dėl VATŽŪM specialistų, kurių veikla yra susijusi su licencijų bei leidimų išdavimu, korupcinių nusikalstamų veikų, taip pat negauta duomenų, jog asmenys analizuojamu laikotarpiu skundėsi dėl tokių specialistų galimų korupcinių veikų, dėl kurių ikiteisminis tyrimas nepradedamas. VATŽŪM teisės aktai yra periodiškai peržiūrimi, nuolat vykdomas nustatytų teisinio reglamentavimo spragų ar kolizijų taisymas.

VATŽŪM priimami sprendimai, kuriems nereikia kitos valstybės ar savivaldybės institucijos patvirtinimo.

VATŽŪM suteikta teisė pagal kompetenciją rengti teisės aktus (įsakymus) ir kontroliuoti jų vykdymą. Siekiant optimizuoti VATŽŪM veiklos procesus, įgyvendinti jų nuolatinį tobulinimą bei užtikrinti efektyvesnę VATŽŪM veiklą ir maksimaliai kokybiškai vykdomas funkcijas bei teikiamas paslaugas, VATŽŪM yra vykdomas projektas „Valstybinės augalininkystės tarnybos prie Žemės ūkio ministerijos veiklos valdymo procesų gerinimas įdiegiant ir sertifikuojant kokybės vadybos sistemą pagal LST EN ISO 9001:2008 standarto reikalavimus“ visuose VATŽŪM struktūriniuose padaliniuose (projektą planuojama įvykdyti iki 2015 metų pabaigos). VATŽŪM yra priimti teisės aktai, užtikrinantys Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymo reikalavimų įgyvendinimą.

Regioninių skyrių ir kai kurie metodinių skyrių bei fitosanitarijos postų specialistai yra įgalioti nagrinėti administracinius teisės pažeidimus ir skirti nuobaudas. Skiriant administracines nuobaudas administracinių teisės pažeidimų bylose, nereikalingas kitų valstybės institucijų tvirtinimas.

Tam tikrose VATŽŪM veikos srityse naudojama valstybės ar tarnybos paslaptį sudaranti informacija.

Kai kurie VATŽŪM valstybės tarnautojai ir darbuotojai, dirbantys pagal darbo sutartis, turi teisę susipažinti ir dirbti su įslaptinta informacija. Žemės ūkio ministro 2008 m. kovo 5 d. įsakymu Nr. 3D-118 „Dėl darbuotojų, atsakingų už įslaptintos informacijos administravimą, apsaugą ir kontrolę, skyrimo ir darbuotojų, kuriems suteikiama teisė dirbti ar susipažinti su tarnybos paslaptį sudarančia informacija, žymima slaptumo žyma „Riboto naudojimo“, sąrašo patvirtinimo“ patvirtintas VATŽŪM darbuotojų, turinčių teisę susipažinti su įslaptinta informacija, turinčią žymą „Riboto naudojimo“, sąrašas. Darbuotojai, dirbantys su įslaptinta informacija, dažniausiai sprendimus priima kolegialiai. Valstybinės augalininkystės tarnybos prie Žemės ūkio ministerijos direktoriaus 2012 m. liepos 9 d. įsakymu Nr. A1-201 „Dėl konfidencialios informacijos tvarkymo Valstybinėje augalininkystės tarnyboje prie Žemės ūkio ministerijos“ yra patvirtinti Konfidencialios informacijos nustatymo ir naudojimo bei konfidencialumo laikymosi tvarkos aprašas ir

Konfidencialumo pasižadėjimo forma. Konfidencialumo pasižadėjimą pasirašo visi VATŽŪM valstybės tarnautojai ir darbuotojai, dirbantys pagal darbo sutartis, kurie atlikdami savo tarnybines funkcijas susipažįsta su konfidencialia informacija. VATŽŪM nebuvo užfiksuota įslaptintos informacijos administravimo, apsaugos ir kontrolės tvarkos pažeidimų.

Galutinės VATŽŪM išvados.

Apibendrinant teigiama, kad nors VATŽŪM veikla yra reglamentuota įstatymų ir kitų teisės norminių aktų, nustatyti sprendimų priėmimo kriterijai ir procedūros, VATŽŪM padalinių uždaviniai ir funkcijos yra nustatytos padalinių nuostatuose, o valstybės tarnautojų ir darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartį, funkcijos nustatytos pareigybių aprašymuose, bei už valstybės tarnautojų ir darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartį, padarytus teisės normų pažeidimus, atsižvelgiant į pažeidimo pobūdį, yra numatyta atsakomybė, tačiau remiantis Lietuvos Respublikos korupcijos prevencijos įstatyme nustatytais korupcijos pasireiškimo tikimybės kriterijais, korupcijos pasireiškimo tikimybė egzistuoja.

VATŽŪM padalinių veikla atitinka 4 iš 7 korupcijos pasireiškimo tikimybės kriterijų. Didžiausia korupcijos pasireiškimo tikimybė egzistuoja VATŽŪM veiklos srityse, susijusiose su padalinių atliekamų kontrolės funkcijų vykdymu. Mažiausia pasireiškimo tikimybė yra valstybės ar tarnybos paslaptį sudarančios informacijos naudojimo srityje.

Nustatytiems korupcijos rizikos veiksniams valdyti ir pašalinti bei korupcijos pasireiškimo tikimybei VATŽŪM veiklos srityse šalinti numatyta imtis šių priemonių:

1. Sugriežtinti vidinę tvarką bei sustiprinti tarnybos struktūriniuose padaliniuose vykdomos veiklos kontrolę.

2. Užtikrinti VATŽŪM darbuotojų pareigybių aprašymuose nustatytų funkcijų vykdymo kontrolę bei valstybės lėšų tikslinį ir efektyvų panaudojimą (nustatyti VATŽŪM struktūrinių padalinių vadovų periodinio atsiskaitymo už funkcijų vykdymą padaliniui priskirtose kompetencijos srityse tvarką).

3. Sugriežtinti apmokėjimo už VATŽŪM darbuotojų atliktus papildomus darbus kontrolę bei užtikrinti, kad apmokėjimas VATŽŪM darbuotojams už papildomus darbus nesidubliuotų su tiesiogiai atliekamomis funkcijomis, nurodytomis pareigybės aprašyme.

4. Tobulinti VATŽŪM teisės aktų, reglamentuojančių tarnybinių automobilių naudojimo kelionės lapų pildymo tvarką, nuostatas.

5. Siekiant užtikrinti griežtesnę kontrolę rinkliavų taikymo ir sumokėjimo klausimais, tobulinti atitinkamų teisės aktų nuostatas.

6. Išnagrinėti poreikius bei galimybes ir pateikti siūlymus nustatyti dvigubai didesnius valstybinės rinkliavos dydžius už poilsio dienomis suteiktas viešąsias paslaugas ir skubų fitosanitarinių sertifikatų išdavimą bei parengti atitinkamus siūlymus Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijai.

7. Siekiant užtikrinti ūkinės veiklos teisėtumą ir patikimą finansų valdymo principų – ekonomiškumo, efektyvumo, rezultatyvumo bei skaidrumo laikymąsi, tobulinti VATŽŪM finansų kontrolės taisyklių nuostatas (sugriežtinti atsiskaitymų kontrolę už ūkio subjektams suteiktas paslaugas ir atitinkamai tobulinti teisės aktus).

7. Tobulinti teisės aktų, reglamentuojančių fitosanitarinių sertifikatų išdavimo procedūras, nuostatas.

8. Užtikrinti VATŽŪM naudojamų saugiųjų dokumentų blankų apskaitos, saugojimo, sunaikinimo tvarkos parengimą ir laikymąsi.

9. Užtikrinti VATŽŪM naudojamų antspaudų ir spaudų saugojimo tvarkos parengimą ir laikymąsi.

10. Organizuoti VATŽŪM specialistų antikorpucinį švietimą.

11. Tobulinti teisės aktų, reglamentuojančių augalų apsaugos produktų priežiūros tvarką, nuostatas.

Valstybinė mašinų bandymo stotis prie Žemės ūkio ministerijos (toliau – VMBS) informavo Žemės ūkio ministeriją, kad VMBS atliko korupcijos pasireiškimo tikimybės įvertinimą ir nustatytos VMBS veiklos sritys, kuriose egzistuoja didelė korupcijos apraiškų tikimybė. Analizuotas 2014 m. I – III ketvirčio laikotarpis.

VMBS veiklos sričių, kuriose egzistuoja korupcijos apraiškų tikimybė, nustatymą ir korupcijos pasireiškimo tikimybės įvertinimą atliko VMBS Sertifikavimo skyriaus vyresnysis inžinierius Vilmantas Auksaitis.

Per nurodytą laikotarpį buvo nagrinėta:

1. Lietuvos Respublikos korupcijos prevencijos įstatymo 6 str. 3 dalies 1 punkte numatytas kriterijus – „Padaryta korupcinio pobūdžio nusikalstama veika“:

1) korupcinio pobūdžio nusikalstamos veikos nustatyta nebuvo;
2) įstaigoje yra galimybės darbuotojams ar kitiems asmenims kreiptis ir informuoti įstaigos vadovus apie galimus korupcinio pobūdžio nusikalstamų veikų ar kitų teisės pažeidimų faktus. Tokių pranešimų nebuvo gauta;

3) įstaigos interneto tinklalapyje, puslapyje „Korupcijos prevencija“ yra paskelbti tel. numeriai ir asmenys, kuriuos galima informuoti anonimiškai.

2. Lietuvos Respublikos korupcijos prevencijos įstatymo 6 str. 3 dalies 2 punkte numatytas kriterijus – „Pagrindinės funkcijos yra kontrolės ar priežiūros vykdymas“:

1) pagrindinės funkcijos – ž. ū. mašinų ir kitos technikos atitikties vertinimas;
2) sertifikavimo ir bandymų procedūros numatytos ir smulkiai aprašytos Bandymų laboratorijos ir Sertifikavimo įstaigos „Kokybės vadovuose“ ir sertifikavimo nuostatuose;
3) Bandymų laboratorija ir Sertifikavimo įstaiga yra akredituotos Nacionalinio akreditacijos biuro, todėl visos procedūros atitinka akreditacijai keliamus reikalavimus;
4) „Kokybės vadovuose“ aprašytos vertinimo ir bandymų atlikimo, sprendimų priėmimo, vidaus kontrolės, skundų pateikimo ir kitos procedūros;

5) įstaigoje atliekami vidaus auditai, „Kokybės vadovai“ periodiškai peržiūrimi, kiekvienais metais Nacionalinis akreditacijos biuras atlieka laboratorijos ir įstaigos patikrinimą;

6) skundų dėl bandymų ar sertifikavimo nebuvo gauta.

3. Lietuvos Respublikos korupcijos prevencijos įstatymo 6 str. 3 dalies 3 punkte numatytas kriterijus – „Atskirų valstybės tarnautojų funkcijos, uždaviniai, darbo ir sprendimų priėmimo tvarka bei atsakomybė nėra išsamiai reglamentuoti“:

1) įstaigos darbuotojų uždaviniai, funkcijos, atsakomybė numatyti pareiginėse instrukcijose, su kuriomis visi supažindinti pasirašytinai;

2) pareiginėse instrukcijose numatytos funkcijos ir uždaviniai atitinka įstaigos funkcijas ir uždavinius;

3) darbuotojų atliekamos funkcijos smulkiai aprašytos „Kokybės vadovų“ procedūrose ir sertifikavimo nuostatuose;

4) „Kokybės vadovai“ ir pareiginės instrukcijos periodiškai peržiūrimos.

4. Lietuvos Respublikos korupcijos prevencijos įstatymo 6 straipsnio 3 dalies 4 punkte numatytas kriterijus – „Veikla yra susijusi su leidimų, nuolaidų, lengvatų ir kitokių papildomų teisių suteikimu ar apribojimu“:

1) išduodami dokumentai – bandymų protokolai, atitikties sertifikatai, pažymos dėl traktorių atitikties, purkštuvų patikros pažymėjimai;

2) Sertifikavimo įstaigos ir Bandymų laboratorijos „Kokybės vadovuose“ ir kituose dokumentuose numatytos dokumentų formos, jų išdavimo sąlygos ir sprendimus galintys priimti asmenys;

3) kokybės sistemos dokumentuose yra numatyta ir vykdoma visų procedūrų kontrolė.

5. Lietuvos Respublikos korupcijos prevencijos įstatymo 6 straipsnio 3 dalies 5 punkte numatytas kriterijus – „Daugiausia priima sprendimus, kuriems nereikia kitos valstybės ar savivaldybės įstaigos patvirtinimo“:

1) įstaigoje priimami sprendimai ir išduodami atitinkami dokumentai dėl gaminių atitikties tam tikriems reikalavimams (dažniausiai saugos), griežtai laikantis standartų ar kitų norminių dokumentų reikalavimų, vadovaujantis „Kokybės vadovuose“ numatytais procedūromis;

2) įstaiga išnuomoja patalpas konkursų būdu, vadovaudamasi Vyriausybės nustatyta tvarka;

3) vidaus tvarkos palaikymo ir kita ūkinė veikla vykdoma laikantis biudžetinei įstaigai taikomų reikalavimų;

4) viešieji pirkimai vykdomi laikantis Viešųjų pirkimų įstatymo ir VMBS supaprastintų viešųjų pirkimų taisyklių reikalavimų.

6. Lietuvos Respublikos korupcijos prevencijos įstatymo 6 straipsnio 3 dalies 6 punkte numatytas kriterijus – „Naudojama valstybės ar tarnybos paslaptį sudaranti informacija“.

Sertifikavimo įstaigos ir Bandymų laboratorijos „Kokybės vadovuose“ numatytos priemonės saugoti gamybinę, komercinę ir kitą informaciją, gautą bandant ir sertifikuojant gaminius. Darbuotojai yra pasirašę atitinkamus pasižadėjimus.

7. Lietuvos Respublikos korupcijos prevencijos įstatymo 6 straipsnio 3 dalies 7 punkte numatytas kriterijus – „Anksčiau atlikus korupcijos rizikos analizę, buvo nustatyta veiklos trūkumų“.

Veiklos trūkumų nustatyta anksčiau nebuvo.

VMBS išvados ir siūlymai.

Atlikus korupcijos pasireiškimo tikimybės tyrimą, nustatyta, kad VMBS korupcijos tikimybė egzistuoja, tačiau ji yra kontroliuojama.

Programos „Leader“ ir žemdirbių mokymo metodikos centras (toliau – PLŽMMC) informavo Žemės ūkio ministeriją, kad PLŽMMC atliko PLŽMMC veiklos sričių atitikties Lietuvos Respublikos korupcijos prevencijos įstatymo 6 straipsnio 3 dalyje nustatytiems kriterijams nustatymą ir PLŽMMC veiklos sričių, kuriuose egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė, vertinimą. Vertinimo laikotarpis 2014-01-01 – 2014-08-29.

PLŽMMC nebuvo užfiksuoti Lietuvos Respublikos korupcijos prevencijos įstatymo 2 straipsnio 2 dalyje nurodytų korupcinio pobūdžio nusikalstamų veikų atvejai bei nebuvo užfiksuoti kitų tapataus pobūdžio, tačiau mažiau pavojingų teisės pažeidimų, už kuriuos numatyta administracinė, tarnybinė (drausminė) ar kitokia teisinė atsakomybė, atvejai.

PLŽMMC suteikti įgaliojimai vykdyti veiklą, skirtą prižiūrėti, kaip jiems nepavaldūs fiziniai ir (arba) juridiniai asmenys laikosi įstatymų, kitų teisės aktų reikalavimų atitinkamoje valdymo srityje, ar vykdyti kontrolės funkcijas, nesusijusias su įstaigos vidaus administravimu. PLŽMMC darbuotojų įgyvendinami uždaviniai, vykdomos funkcijos, darbo ir sprendimų priėmimo tvarka apibrėžti įstaigos priimtų teisės aktų dispozicijose. PLŽMMC teisės aktuose tiksliai apibrėžti darbuotojų įgaliojimai, atsakomybė bei priimamų administracinių sprendimų ar veiklos kontrolės tvarka. Manytina, kad nėra įstatymų ir jų įgyvendinimo teisės norminių aktų ir administracinių aktų kolizijų. PLŽMMC priimti administraciniai aktai, būtini įstatymų ar kitų teisės norminių aktų įgyvendinimui.

PLŽMMC veikla yra susijusi su leidimų, nuolaidų, lengvatų ir kitokių papildomų teisių suteikimu ar apribojimu. PLŽMMC vykdo juridinių ir fizinių asmenų, teikiančių konsultavimo paslaugas žemės ūkio ir kaimo plėtros klausimais, akreditaciją ir pripažįsta fizinių asmenų, tenkinančių jaunųjų ūkininkų kompetencijos ugdymo programos reikalavimus, išsilavinimą.

PLŽMMC suteikti įgaliojimai savarankiškai priimti sprendimus, susijusius su valstybės turto valdymu, naudojimu ir disponavimu juo, viešaisiais pirkimais, taip pat sprendimus administracinio reglamentavimo, administracinių paslaugų teikimo, viešųjų paslaugų teikimo administravimo srityje, kai šie sprendimai susiję kelių rūšių visuomeninių santykių reguliavimu ir (ar) kitų įstaigų valdymo sritimi ar kompetencija, tačiau teisės aktai nenustato prievolės derinti juos

su kitomis valstybės ar savivaldybės įstaigomis ir (ar) nereikia kitos valstybės ar savivaldybės įstaigos patvirtinimo.

PLŽMMC vykdo mokymo kokybės priežiūrą.

1. PLŽMMC įstatymų ir kitų teisės norminių aktų, suteikiančių įgaliojimus vykdyti kontrolės ir priežiūros funkcijas, pagrindu priėmė būtinus teisės aktus, nustatančius priežiūros veiksmų ir procedūrų tvarką, periodiškumą.

2. PLŽMMC priimtuose teisės aktuose numatyti konkretūs priežiūros funkcijas vykdytys ir sprendimus priimančiosios subjektai (įstaigos padaliniai, atskiri darbuotojai), išsamiai ir tiksliai apibrėžtos jų teisės ir pareigos, o šiems subjektams suteikti atitinkami įgaliojimai.

3. PLŽMMC yra priimti sprendimai užtikrinant Lietuvos Respublikos viešųjų ir privačių interesų derinimo valstybinėje tarnyboje įstatymo reikalavimų laikymąsi.

4. PLŽMMC priimtuose teisės aktuose įtvirtinamos konkrečios sprendimų priėmimo procedūros vykdytys mokymo priežiūros funkcijas, kurios analizuojant yra atnaujinamos ir tikslinamos, kad atitiktų galiojančią teisinę bazę.

5. PLŽMMC priimti ir (arba) išleisti teisės aktai reglamentuoja priežiūros funkcijas vykdančių subjektų veiklos ir sprendimų priėmimo vidaus kontrolės (prevencinės, einamosios, paskesnėsios) procedūras. Tokia kontrolė yra vykdoma ir ji, manytina, yra veiksminga.

6. PLŽMMC priimti vidaus teisės aktai reglamentuoja priežiūros funkcijas vykdančių subjektų veiklos ir sprendimų apskundimo tvarką.

7. PLŽMMC negavo asmenų skundų, pranešimų, kitokio pobūdžio informacijos dėl kontrolės / priežiūros subjektų veiklos ir (arba) priimtų sprendimų teisėtumo, pagrįstumo. PLŽMMC priimti teisės aktai nuolat peržiūrimi bei vykdomas nustatytų teisinio reglamentavimo spragų ar kolizijų taisymas.

PLŽMMC vykdo juridinių ir fizinių asmenų, teikiančių konsultavimo paslaugas žemės ūkio ir kaimo plėtros klausimais, akreditaciją ir pripažįsta fizinių asmenų, tenkinančių jaunųjų ūkininkų kompetencijos ugdymo programos reikalavimus, išsilavinimą (išduoda konsultavimo įstaigų ir konsultantų akreditavimo pažymėjimus bei jaunųjų ūkininkų kompetencijos ugdymo mokymo programos kurso baigimo pažymėjimus, toliau – pažymėjimai).

PLŽMMC įstatymų ir kitų teisės norminių aktų pagrindu priėmė būtinus teisės aktus, nustatančius pažymėjimų išdavimo procedūras, bei šiuose teisės aktuose aiškiai ir tiksliai reglamentavo administracinės procedūros eigą, terminus, nustatė konkrečius ir objektyviai pamatuojamus reikalavimus procedūroje dalyvaujantiems asmenims. Siekdamas gerinti pažymėjimų išdavimo procedūras ir aiškiau reglamentuoti procedūrų eigą bei terminus, PLŽMMC atnaujino ir 2013 m. gruodžio 9 d. direktoriaus įsakymu Nr. 1AT-58 patvirtino Jaunųjų ūkininkų kompetencijos ugdymo mokymo programos kurso baigimo pažymėjimų išdavimo tvarkos aprašą. Manytina, kad PLŽMMC teisės aktuose aiškiai ir tiksliai numatyti pažymėjimus išduodantys, teisinę atsakomybę taikantys subjektai (įstaigos padaliniai ir darbuotojai) bei išsamiai apibrėžta šių subjektų kompetencija, o šiems subjektams suteikti atitinkami įgaliojimai.

PLŽMMC vadovaujasi Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro tvirtinamais teisės aktais (taisyklėmis, aprašais ir kt.), suteikiančiais įgaliojimus išduoti pažymėjimus, taip pat teisės aktais (taisyklėmis, aprašais ir kt.), kuriuose įtvirtinti kriterijai, principai, kuriais vadovaujantis priimamas sprendimas išduoti ar neišduoti pažymėjimus bei numatyti konkretūs administracinės procedūros sprendimų priėmimo terminai ir teisės aktais (taisyklėmis, aprašais ir kt.), kurie užtikrina veiklos ar atskirų tokios veiklos subjektų santykių skaidrumą, reglamentuoja sprendimų išduoti ar neišduoti pažymėjimus priėmimo proceso vidaus kontrolės (prevencinės, einamosios, paskesnėsios) procedūras. Manytina, kad teisinis reglamentavimas nesukuria nevienodų (taikant išimtis ar lengvatas kai kuriems tokios veiklos subjektams) ar diskriminuojančių sąlygų tam tikroje srityje veikiantiems subjektams.

PLŽMMC išduodant ar neišduodant pažymėjimus nėra taikomas „vieno langelio“ principas, tačiau konkretų darbą atlieką PLŽMMC atsakingas darbuotojas, yra numatytos

prevencinės veikos. Šiuo metu PLŽMMC toliau diegiama e. valdžios sistema (2011-11-29 sudaryta jungtinės veiklos sutartis Nr. R11-799/8MF-59 dėl bendradarbiavimo įgyvendinant projektą „Administracinių procedūrų, susijusių su valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų išduodamais leidimais, perkėlimas į elektroninę terpę“), kuri, manytina, mažins korupcijos atsiradimo priežastis. PLŽMMC negavo asmenų skundų, pranešimų, kitokio pobūdžio informacijos dėl leidimų, licencijas ir kitus dokumentus išduodančių arba suteikiančių subjektų veiklos, priimtų sprendimų teisėtumo, pagrįstumo.

PLŽMMC konstatuoja, kad palyginus su praėjusiu tyrimo laikotarpiu, korupcijos tikimybė nepadidėjo. Atskirose PLŽMMC padalinių veiklos srityse tikimybė pasireikšti korupcijai nustatyta, tačiau atlikta analizė parodė, kad detalus veiklos reglamentavimas, vidaus kontrolės priemonės ir būdai bei iš išorės atliekama veiklos kontrolė yra efektyvios priemonės, neleidžiančios pasireikšti korupcijai. PLŽMMC ir jo padalinių veiklą reglamentuojantys teisės aktai yra nuolat tobulinami siekiant kiek įmanoma išnaudoti turimus išteklius funkcijoms atlikti ir užkirsti kelią galimam korupcijos pasireiškimui. 2014 metais buvo atnaujintos PLŽMMC supaprastintų viešųjų pirkimų taisyklės ir patvirtintas naujas Konsultantų profesinių žinių tikrinimo aprašas, kad šie teisės aktai atitiktų naujus Lietuvos Respublikos teisinės bazės pakeitimus, taip pat pakeista PLŽMMC viešųjų pirkimų komisijos sudėtis.

Išanalizavus teisės aktus, reglamentuojančius PLŽMMC darbuotojų veiklą, teigtina, kad jų veikla yra reglamentuota įstatymų, įstatymų įgyvendinamųjų teisės aktų, taisyklių, instrukcijų, nustatytos sprendimų priėmimo procedūros, darbuotojų funkcijos apibrėžtos pareigybių aprašymuose. Pareiginiai nuostatai gali būti tikslinami atsižvelgiant į teisės aktų, reglamentuojančių jų veiklą, pakeitimus, naujas funkcijas ir kitus veiksnius.

Korupcinio pobūdžio nusikalstamų veikų požymių nenustatyta.

Esant detaliam uždavinių, funkcijų, darbo tvarkos, procedūrų, sprendimų priėmimo, atsakomybės reglamentavimui bei griežtai veiklos kontrolei, korupcijos apraiškų pasireiškimo tikimybė yra labai maža, nes efektyvus organizacinių priemonių naudojimas ir įgyvendinimas nesudaro sąlygų korupcijos apraiškoms atsirasti ir plisti.

Išvados.

Apibendrinus Žemės ūkio ministerijos ir jos valdymo sričiai priskirtų įstaigų atliktų korupcijos pasireiškimo tikimybių nustatymus konstatuotina, kad korupcijos pasireiškimo tikimybės tam tikrose veiklos srityse yra galimos dėl žmogiškojo faktoriaus ar kitų elementų sąveikoje, tačiau korupcijos pasireiškimo rizika yra kontroliuojama tiek tobulinant teisinę bazę, tiek imantis atitinkamų prevencinių veiksnių. Žemės ūkio ministerija ir jos valdymo sričiai priskirtos įstaigos numato ir toliau aktyviai bendradarbiauti tiek tarpusavyje, tiek su Specialiųjų tyrimų tarnyba vykdant antikorupcinę veiklą, įgyvendinant nacionalines ir vidaus kovos su korupcija programas.

Ministrė

Virginija Baltraitienė